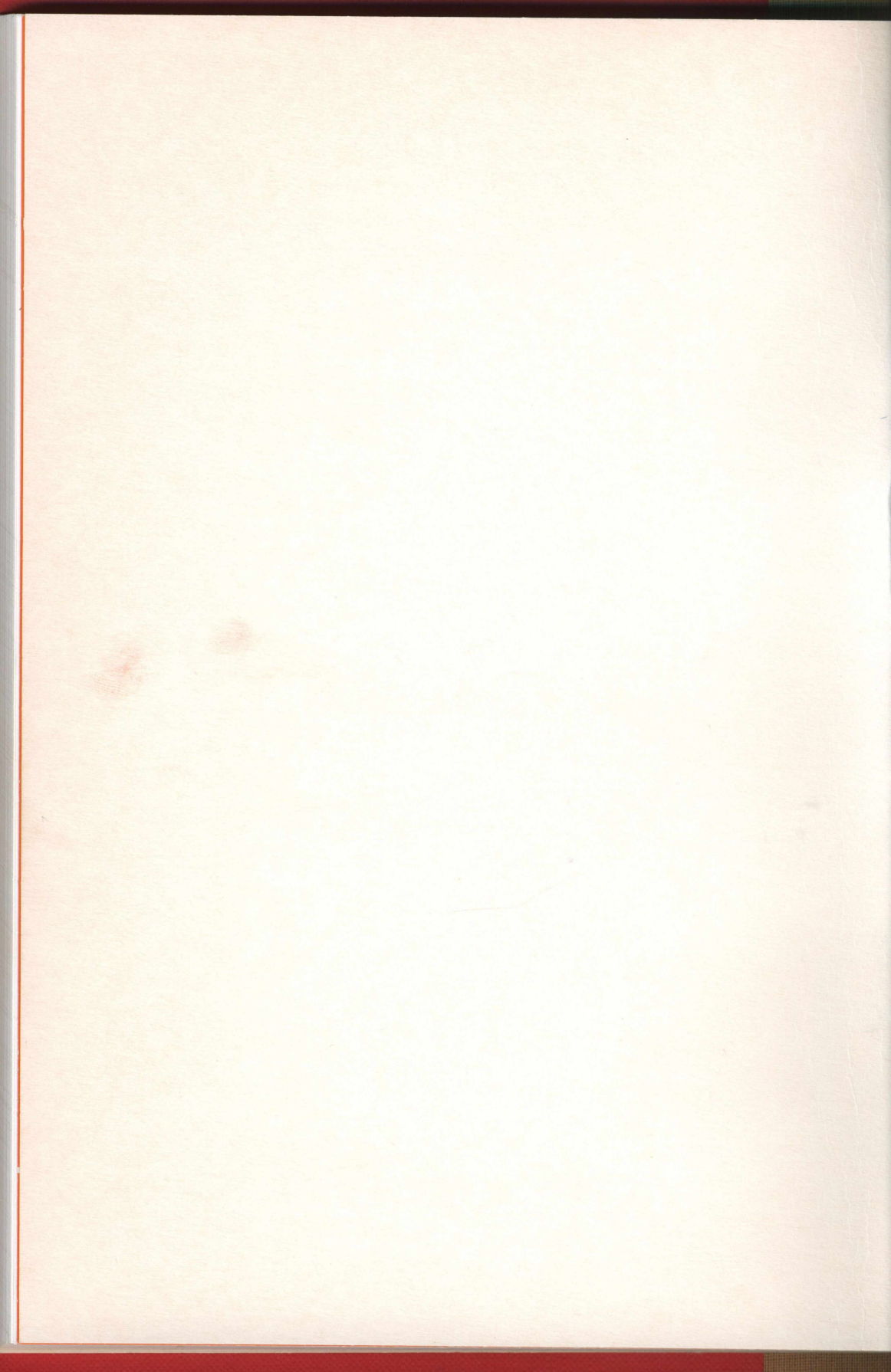

BIBLIOTEKARZ

OLSZTYŃSKI

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. EMILII SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY
w OLSZTYNIE

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 3-4/1997

OLSZTYN 1998

Zespół redakcyjny:

Jolanta Juran

Roman Ławrynowicz

Wiesława Nichthausner

Bożena Wasilewska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
10-117 Olsztyn, ul. 1 Maja 5. Tel. red. 527-94-02
Nakład 225 egz.

Fotoskład:

Studio Poligrafii Komputerowej „SQL” s.c.
Olsztyn, ul. Polna 16, tel. 523-59-41

Druk:

Zakład „ALGRAF”
Biskupiec, ul. Harcerska 19, tel. 715-34-92

Spis treści

I. W NASZYCH (I NIE NASZYCH) BIBLIOTEKACH

1. 50 lat Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczytnie — **Jadwiga Pijanowska** 7
2. Pół wieku działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach — **Krystyna Łunio** 10
3. Z dziejów warmińskich bibliotek kościelnych — **prof. ks. Marian Borzyszkowski** 16
4. Biblioteka „Hosianum” dzisiaj — **ks. Piotr Duksa** 24
5. Biblioteka Badawczo-Oświatowo-Informacyjnego Centrum Kobięcego w Berlinie — **Celina Kwiatek-Mack** 26

II. LUDZIE Z KRĘGU KSIĄŻKI

- Wierzyć mi się nie chce, że tak wiele lat pracowałam. **Władka Olszewska**
— **Wiesława Borkowska-Nichthauser** 34

III. WARTO WIEDZIEĆ

- Rozmaitości literackie 36

IV. POMOCE METODYCZNE

1. Brać czy nie brać — co z tym robić mamy? Szukam sponsora, co mi rękę poda — **Elżbieta Maruszczak** 40
2. Test na podstawie książki Adama Bahdaja „Pilot i ja” — **Wioletta Niemirska** 45

V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

1. Eksperymenty genetyczne. Klonowanie — **Beata Rudzka-Florczuk** 47
2. **Władysława Knosała (1908–1997)** — **Anna Wysocka** 51
3. **Dzienniki pisarzy polskich. Cz. 2** — **Jolanta Juran** 53
4. **Prasa o bibliotekach olsztyńskich** — **Irena Walczak** 56

VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE	
1. Źródła informacyjno-bibliograficzne — Beata Rudzka-Florczuk . . .	63
2. Nowe książki o Warmii i Mazurach — Bożena Wasilewska . . .	68
VII. KALENDARIUM ROCZNIC 1998 — Beata Rudzka-Florczuk	73
VIII. KALENDARIUM Z ŻYCIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH (lipiec-gru- dzień 1997) — Joanna Burska	81
IX. MATERIAŁY NADEŚLANE	
Nowy lokal Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Korszach — Jad- wiga Hajduk	84

OD REDAKCJI

Nikt nie lubi takich wyborów

Stanęliśmy wobec wyboru: albo czekać na zebranie i podliczenie wyników pracy bibliotek w roku ubiegłym i przedstawić je zwiększając opóźnienie druku, albo pozostawić szczegółowszy bilans naszej pracy na spotkanie bezpośrednie i z mniejszym opóźnieniem wydać kolejny numer periodyku.

Wybraliśmy wariant drugi. Tym chętniej, że spojrzenie wstecz raczej zasmuci. Już wiadomo: nadal utrzymuje się, a w wielu placówkach nawet spada, i tak niski poziom zakupów zbiorów. Utrzymujący się od kilku lat niekorzystny proces daje już spodziewane efekty — pogarszają się wyniki czytelnictwa. Jeszcze siłą rozpędu odwiedza biblioteki prawie niezmiennie duża liczba czytelników, ale czytają oni znacznie mniej, ponieważ nie znajdują potrzebnych nowych książek.

Czas płynie, a zmian w bibliotekach niewiele. Komputery pojawiają się rzadziej niż kometa, nad bibliotekami wiszą jak miecz Damoklesa: zapędy likwidatorskie i pomysły oszczędnościowe. Walczymy wprawdzie, ale czy da nam Bóg zwycięstwo? Co prawda jest i wydarzeń pozytywnych też немало, ale o tym innym razem.

W tym numerze prezentujemy kolejne biblioteki — jubilatki: Miejską Bibliotekę Publiczną w Bartoszycach i Miejską Bibliotekę Publiczną w Szczytnie, a także zasłużoną, zasobną Bibliotekę „Hosianum”, która wzbogaciła się o nowy obiekt. O stanie obecnym Biblioteki pisze jej dyrektor ks. Piotr Duksa. Natomiast szerzej o dziejach warmińskich bibliotek kościelnych ks. profesor Marian Borzyszkowski. Składam autorom szczerze wyrazy wdzięczności za interesujące teksty.

Uważni czytelnicy przypominają zapewne kolejną autorkę Panią Celinę Kwiatek-Mack, która w 3-4/1995 numerze naszego pisma opublikowała artykuł „Główna Biblioteka Uniwersytecka Wolnego Uniwersytetu w Berlinie”. Tym razem napisała o Bibliotece Centrum Kobiecego w Berlinie. To naprawdę ciekawe. Rosną przy tym zasługi autorki.

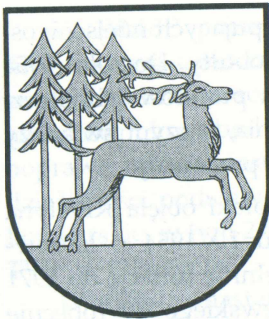
W części roboczej znów zamieszczamy pomoce metodyczne, zestawienia bibliograficzne na aktualne tematy, kolejny odcinek porad o komputeryzacji, wydarzenia i ciekawostki.

Zwracam uwagę na krótkie sprawozdanie z otwarcia pięknej biblioteki w Korszach. I ja tam byłem... W imieniu bibliotekarzy i czytelników gratuluję i dziękuję mądrym i dzielnym władzom tego miasteczka. Gratuluję i dziękuję koleżankom bibliotekarkom.

Nie wymagają chyba polecenia kalendarium rocznic i kalendarium z życia bibliotek. Szkoda, że te ostatnie bez szczegółowszych informacji z poszczególnych bibliotek. Osobiście nie tracę naiwnej wiary, że koleżanki i koledzy chwycają kiedyś za długopisy lub siadają do klawiatury i napiszą. Czekamy.

Życzę przyjemnej lektury.

Roman Ławrynowicz

I. W NASZYCH (I NIE NASZYCH) BIBLIOTEKACH

50 lat Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczytnie

1 lutego 1947 roku otwarto Powiatową Bibliotekę Publiczną w Szczytnie, która stała się podstawą sieci bibliotecznej powiatu. Biblioteka rozpoczęła działalność w 5-pokojowym pomieszczeniu o pow. 120 m² w budynku przy ul. Skłodowskiej-Curie 3. Księgozbiór liczył 550 woluminów, a pierwszym kierownikiem był nauczyciel — Ignacy Kardoliński. Kierował biblioteką przez 5 miesięcy i pomimo ukończenia kursu dla bibliotekarzy w Spale zrezygnował z tego stanowiska. 30 września 1947 r. kierownikiem została również nauczycielka — Helena Czerniewska. W tym roku zarejestrowano 227 czytelników i zgromadzono 820 woluminów. W 1948 roku otwarto Miejską Bibliotekę Publiczną, którą kierowała urzędniczka — Olga Janiewska. W tym samym roku uruchomiono 8 punktów bibliotecznych.

Szczytno i okolice zamieszkiwali w tym czasie Mazurzy, przybysze z Polski centralnej, kresów wschodnich i południowych, tak więc polska książka była ważnym czynnikiem polonizacyjnym. Ministerstwo Oświaty, któremu do 1951 r. były podporządkowane biblioteki dostrzegало ogromną rolę książki w szerzeniu oświaty i kultury wśród ludności i w związku z tym zalecało tworzenie sieci bibliotek. Efektem tych poczynań było równoczesne utworzenie (16.I.1949) gminnych bibliotek w Dźwierzutach, Wielbarku i Rozogach, które otrzymały po 444 tomy z Ministerstwa Oświaty. Zadaniem wszystkich bibliotek było tworzenie punktów bibliotecznych, i tak w tym samym roku uruchomiono ich aż 62.

W sierpniu 1949 r. powiatową bibliotekę przeniesiono do zamku, gdzie mieściła się już MBP. Warunki lokalowe były tu znaczenie gorsze i chociaż po 3 miesiącach przeniesiono bibliotekę do innego skrzydła zamku i przydzielono większą powierzchnię, brakowało tam ogrzewania i wody. Kierowanie powierzono wówczas Janinie Wilczyńskiej. Po roku znaleziono lokal dla biblioteki przy ul. Boh. Stalingradu 6. Na koniec 1950 roku zarejestrowano — oprócz biblioteki powiatowej i miejskiej — 9 bibliotek gminnych i 61 punktów biblio-

tecznych. Biblioteki gminne utworzono wówczas w następujących miejscowościach: Lipowiec, Pasym, Arżyny, Szczytno, Świętajno, Kobyły. Do roku 1954 sieć bibliotek nie uległa zmianie, wzrosła jedynie liczba punktów bibliotecznych, ale jakość ich pracy pozostawiała wiele do życzenia, o czym świadczy fakt, że na 55 istniejących aż 32 z różnych przyczyn nie pracowały.

Po odejściu Janiny Wilczyńskiej kierownictwo biblioteki objęła Krystyna Krajewska a następnie Włodzimierz Bajbakow. W dniu 1.X.1954 r. kierownikiem biblioteki zostaje Leokadia Stadniczenko, która pełni tę funkcję do 1971 roku. Biblioteka mieściła się wówczas przy ul. Kisielewskiego 20 (obecnie budynek Pogotowia Ratunkowego). Rok 1955 przyniósł połączenie mieszczących się w tym samym budynku bibliotek: powiatowej i miejskiej. Oczekiwano, że posunięcie to przyniesie poprawę pracy instrukcyjno-metodycznej na korzyść bibliotek terenowych i wydajniejsze wykorzystanie sił i środków przeznaczonych na działalność bibliotek powszechnych.

W następnym roku powstało 6 bibliotek gromadzkich: w Gromie, Klonie, Nowym Dworze, Pupach (dziś Spychowo), Rumach i Zabelu.

Lata czterdzieste i pięćdziesiąte charakteryzowały się dynamiczną rozbudową sieci bibliotek, zatrudnieniem wykształconych pracowników rekrutujących się przeważnie z kręgów oświatowych, ale także wielkimi trudnościami lokalowymi oraz kłopotami z nabyciem wartościowych książek.

Dopiero całkowita decentralizacja zakupu (1958 r.) umożliwiła dobór książek z uwzględnieniem potrzeb środowiskowych. Niewystarczające środki finansowe nie pozwalają jednak na właściwe uzupełnianie zbiorów. Na uznanie zasługuje więc praca bibliotekarzy w zakresie gromadzenia, a w szczególności kierowniczką działu — Janicy Miedzińskiej.

W 1965 r. powstaje Oddział dla Dzieci, a 3 lata później pierwsza filia przy ul. Partyzantów 57. PiMBP w tym okresie dwukrotnie zmieniła siedzibę, przenosząc księgozbiór kolejno na ul. 3-go Maja 8 i ul. Warszawską 5. Ostatnia przeprowadzka odbyła się w roku 1971 do budynku, w którym biblioteka mieści się do dziś. W tym samym roku — na 20 dalszych lat — kierownikiem biblioteki zostaje pani Janina Malarz. Kolejne przeprowadzki nie wpływały korzystnie na rozwój biblioteki, tym bardziej, że przydzielano na ten cel nieodpowiednie pomieszczenia, zwykle zbyt ciasne, wilgotne, niedogrzone. Dopiero po wykonaniu nadbudowy budynku przy ul. Polskiej 8 MBP ma dogodne warunki do prowadzenia swej działalności. W latach 70. powstają 2 filie: przy ul. Paderewskiego oraz ul. W. Wasilewskiej, a filię nr 1 przenosi się na ul. Władysława IV, co sprzyja znacznemu wzrostowi czytelnictwa. W tym samym czasie odnotowuje się zmiany na lepsze w całym powiecie — biblioteki posiadają wygodniejsze lokale, podstawowe wyposażenie oraz większe środki na zakup książek i płace dla pracowników.

W PiMBP powstaje Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów oraz dwuosobowe samodzielne stanowisko pracy instruktorów. Dużym problemem jest jednak brak pracowników z kwalifikacjami zawodowymi — np. w 1973 r. niemalże połowa bibliotekarzy nie posiadała wykształcenia średniego. Wyraźną poprawę można dostrzec w ostatnich latach, gdyż spośród 15 pracowników działalności podstawowej zatrudnionych obecnie, 13 posiada kwalifikacje bibliotekarskie, w tym 2 osoby mają wykształcenie wyższe, a jedna studiuje w WSP TWP w Olsztynie.

W 1975 r. nastąpiła likwidacja powiatów, a w ślad za tym likwidacja bibliotek powiatowych.

Przez wiele lat MBP pełniła funkcję biblioteki rejonowej a plonem tych działań jest dobra współpraca między bibliotekami dawnego powiatu trwająca do dziś.

Po odejściu na emeryturę Janiny Malarz przez kilka miesięcy biblioteką kierowała Karolina Maczan a następnie, do ubiegłego roku, Zbigniew Wróblewski.

Obecnie sieć biblioteczna składa się z MBP, 4 filii i 4 punktów bibliotecznych, obsługujących łącznie 6.923 czytelników. Co czwarty mieszkaniec naszego miasta jest czytelnikiem biblioteki, mimo że trudności finansowe uniemożliwiają zakup pożądaney liczby książek. Zbiory biblioteki składają się z 92.955 woluminów, 79 tytułów czasopism bieżących, z czego bardzo dużo udostępnia się na miejscu. W MBP działa punkt książki mówionej, z którego korzystają osoby mające trudności ze wzrokiem. Oprócz udostępniania zbiorów na miejscu i wypożyczania na zewnątrz biblioteka prowadzi szereg działań kulturalno-oświatowych. W ciągu całego roku szkolnego odbywają się spotkania z dziećmi sześciolletnimi uczęszczającymi do przedszkoli, lekcje biblioteczne dla uczniów szkół podstawowych i średnich, spotkania z pisarzami, lekarzami, konkursy plastyczne, recytatorskie, wystawy, zabawy andrzejkowe i mikołajkowe, zajęcia w czasie ferii zimowych i w soboty. Ponadto biblioteka stale współpracuje ze SP nr 2, prowadząc wspólnie teatr dziecięcy „Plastuś”.

Dobra współpraca z placówkami oświatowymi ułatwia dzieciom i młodzieży zdobywanie wiedzy oraz pozytywne spędzanie czasu wolnego.

Pragnę podziękować wszystkim sympatykom i współpracownikom biblioteki i wyrazić nadzieję, że dalsze wspólne działania przyczynią się do lepszej pracy biblioteki i sproszą coraz większym wymaganiom mieszkańców Szczytyna.

Jadwiga Pijanowska

W referacie wykorzystano informacje zawarte w pracy magisterskiej Janiny Malarz pt. „Rozwój i działalność bibliotek publicznych w powiecie Szczytyno w latach 1947–1975”.

Pół wieku działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach

Położenie geograficzne, brak polskich tradycji, wolniejszy napływ ludności spowodowały, że po zakończeniu II wojny światowej w powiecie bartoszyckim, później niż w innych powiatach, powstawały instytucje społeczno-kulturalne.

Później tworzona była sieć bibliotek publicznych.

Pierwsza, od dnia 12 marca 1947 roku, rozpoczęła działalność Biblioteka Samorządowa. Jej siedzibą było pomieszczenie w budynku zlokalizowanym w centrum miasta (obecnie Plac Konstytucji 3 Maja).

Biblioteka Samorządowa dała początek Miejskiej Bibliotece, a przekształcenie nastąpiło w 1949 roku.

W 1947 roku od października przystąpiono do organizacji Powiatowej Biblioteki Publicznej.

Do najważniejszych zadań nowo powstałej Biblioteki należało organizowanie bibliotek na terenie całego powiatu. Działalność ta była inspirowana przez administrację powiatu, która była zobowiązana do realizacji polityki państwa przywiązującego ogromną wagę do książki polskiej, szczególnie na Ziemiach Odzyskanych.

Ówczesny inspektor szkolny Edward Pietkiewicz do pracy w Bibliotece oddelegował z dniem 1 stycznia 1948 roku Bronisławę Michniewską, która na tym stanowisku przepracowała 7 lat.

Siedzibą nowej placówki bibliotecznej był budynek przy ul. 11 Listopada.

Początki były trudne. Pierwszy wpis do książki inwentarzowej to 196 pozycji — przydzielonych z Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie. Jako pierwsza (nr 1) figuruje książka Hermana Rauschninga „Rewolucja nihilizmu”.

Ale były też takie książki jak:

— Cyprian Norwid — Proza epicka (wydanie i nakład Zenona Przesmyckiego z 1937 r.),

— Henryk Sienkiewicz — Pisma (wyd. w 1902 r.),

— Rok 1863 w 29 planszach Artura Grotgera (wyd. z 1928 r.),

— książki o tematyce geograficznej wydane przez Księgarnię Polską Towarzystwo Polskiej Macierzy Szkolnej (wyd. z 1926 r.),

— a także poradniki o tematyce rolnej wydane w 1947 roku przez „Spółdzielnię Wydawniczą — Chłopski Świat”.

Książki opatrzone pieczęcią „Bartoszycki Powiatowy Związek Samorządowy — Wydział Powiatowy”.

Biorąc pod uwagę specyficzną funkcję książki w języku ojczystym na tych terenach, Rada Państwa w 1947 roku podjęła szeroko zakrojoną akcję zaopatrzenia tych Ziem w książkę polską.

Do ważniejszych akcji należały zbiórki książek podczas „Święta Morza” i „Święta Oświaty”.

Jan Wróblewski — badacz historii bibliotek publicznych na Warmii i Mazurach, ówczesny pracownik Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie, tak wspomina przebieg akcji: „Niewielki efekt dała także przeprowadzona w czasie „Święta Oświaty” i „Święta Morza” zbiórka książek i pieniędzy w 1947 roku. W osiedlach wiejskich powiatu bartoszyckiego nie zebrano nic, natomiast w samym mieście zebrano 16 książek”.

W 1947 roku zgromadzono w bibliotece bartoszyckiej 1548 pozycji a korzystało z nich 181 czytelników — około 5% ogółu mieszkańców.

Następnym etapem rozwoju sieci było powoływanie bibliotek gminnych i punktów bibliotecznych.

Dwa lata później (w 1949 r.) sieć bibliotek publicznych na Ziemi Bartoszyckiej tworzyły: Biblioteka Powiatowa, Biblioteka Miejska, biblioteki gminne: w Sępólnu, w Galinach i w Sokolicy oraz 15 punktów bibliotecznych.

Poza trudnościami w gromadzeniu zbiorów bibliotecznych ciągłym kłopotem były zbyt częste zmiany kadrowe.

W 1955 roku przełomowym wydarzeniem stało się połączenie Biblioteki Powiatowej i Miejskiej w jedną instytucję i przeniesienie zbiorów bibliotecznych do zabytkowej kamienicy przy ul. Boh. Warszawy. W budynku tym biblioteka mieściła się do roku 1996.

W roku 1957 następuje zmiana na stanowisku kierownika biblioteki powiatowej i miejskiej, funkcję tę obejmuje Czesława Wieczorek.

W dziesiątą rocznicę powstania biblioteki księgozbiór liczył 13900 pozycji, korzystało z niego 1275 czytelników — ponad 12% ogółu mieszkańców.

Szerszy rozwój sieci bibliotek publicznych w mieście Bartoszyce przypada na drugą połowę powojennego półwiecza.

A oto najważniejsze wydarzenia tego okresu:

- 1978 r. — biblioteka otrzymuje dodatkowe pomieszczenia o pow. 65 m² w kamienicy przy ul. Boh. Warszawy
- 1979 r. — pozyskanie lokalu o pow. 158 m² w budownictwie spółdzielczym z przeznaczeniem na Oddział dla Dzieci i Młodzieży
- 1982 r. — otwarcie pierwszej filii w mieście na Osiedlu „Działki”
- 1983 r. — otwarcie filii nr 2 przy ul. Ogrodowej

- 1987 r. — przeniesienie filii nr 2 do większego, estetycznie wyposażonego lokalu spółdzielczego przy ul. Ogrodowej — powierzchnia 260 m²
- 1996 r. — zmiana lokalizacji, po 41 latach, biblioteki centralnej, przeniesienie do adaptowanego budynku przy ul. Bema, powierzchnia 430 m²
- 1996 r. — zmiana lokalizacji Filii nr 1 (60 m²).

Omawiając działalność biblioteki, nie sposób pominąć danych statystycznych potwierdzających rozwój czytelnictwa.

Na koniec 1996 roku z naszej biblioteki korzystało 6441 czytelników — 24,5%, odnotowano 111.930 wypożyczeń książek i czasopism. Księgozbiór liczył 87.131 pozycji.

W oparciu o posiadane zbiory biblioteka bartoszycka prowadzi bogaty program prac popularyzacyjnych. Szeroko rozumiana współpraca ze środowiskiem literatów olsztyńskich i miejscowych znalazła odbicie w licznych akcjach służących upowszechnianiu literatury Warmii i Mazur. Gośćmi bartoszyckich czytelników byli w 50-leciu m.in.: Magdalena Samozwaniec, Olgierd Budrewicz, Ernest Bryll, Stanisław Strumph-Wojtkiewicz, Waclaw Sadkowski, Stanisława Muskat-Fleszerowa, Wojciech Natanson.

Myślę, że mieszkańcy Bartoszyca coraz szerzej będą dostrzegać Bibliotekę Miejską jako instytucję i placówkę stanowiącą ważną pomoc w zdobywaniu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, a także jako instytucję upowszechniającą w szerokim zakresie wiedzę i kulturę, pielęgnującą obyczaje i dorobek twórczy środowiska oraz regionu.

W jednym z wielu podziękowań, jakie Miejska Biblioteka Publiczna w Bartoszycach otrzymała z okazji jubileuszu 50-lecia, możemy przeczytać: „Los dostojnego Jubilata jest nierozłącznie związany z książką, symbolem, ale przede wszystkim źródłem wiedzy i mądrości narodów. I właśnie dzięki niemu wiele pokoleń mieszkańców tej Ziemi mogło i może dalej wiedzę tę czerpać i posiadać taką mądrość, która pozwala nam wszystkim żyć godnie i dumnie”.

Krystyna Lunio

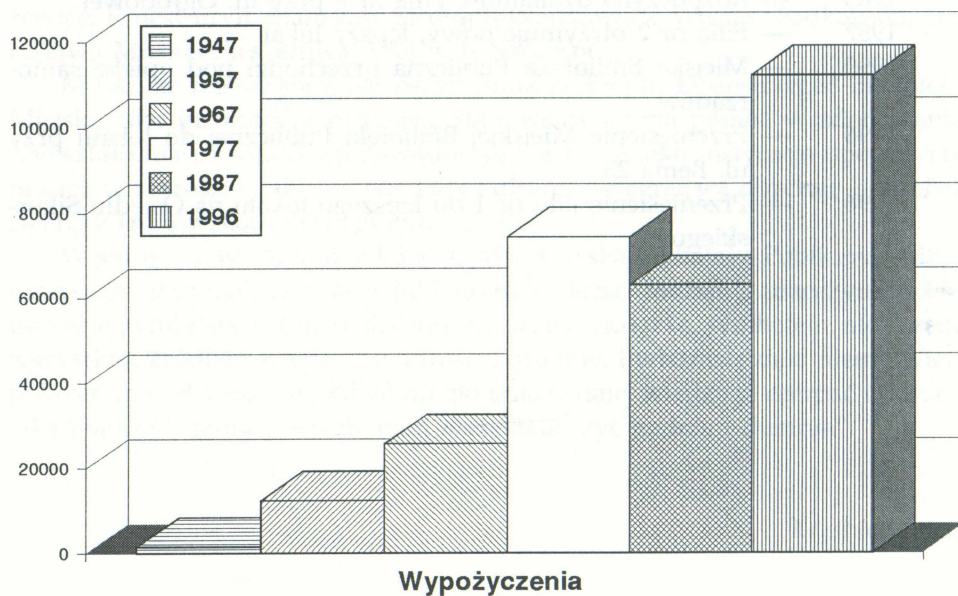
**Ważniejsze wydarzenia z dziejów
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach**

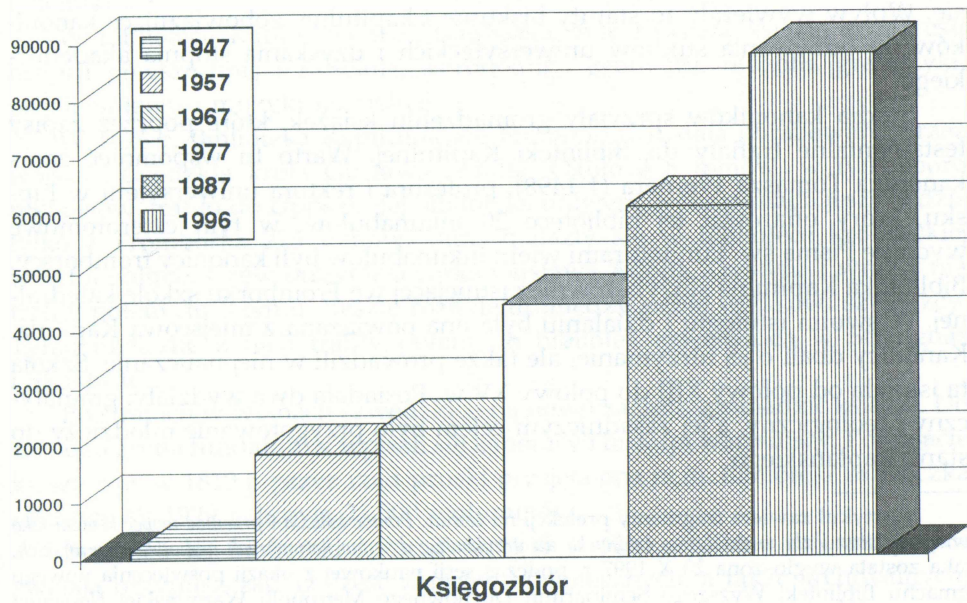
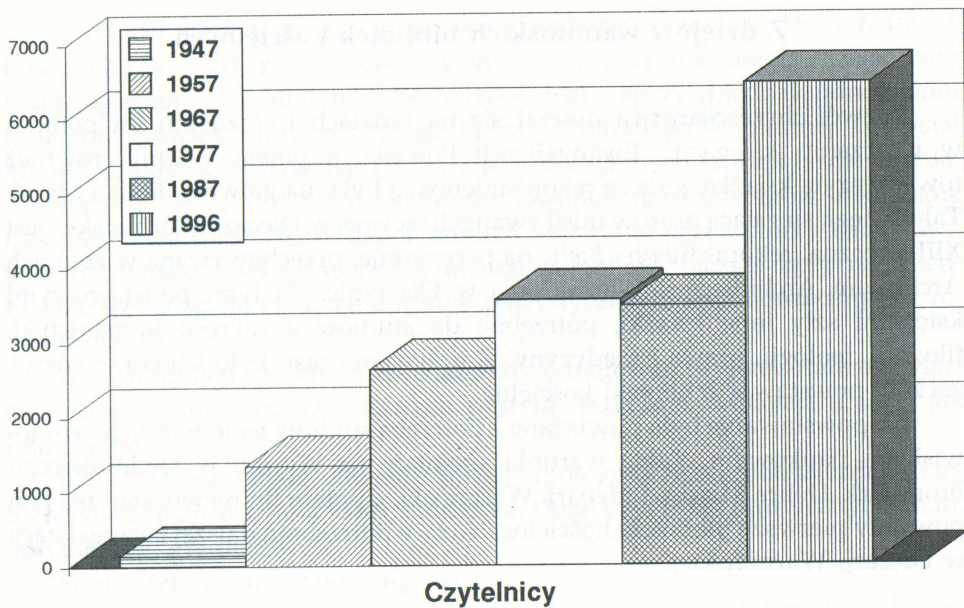
- 12.03.1947 — Powołanie Biblioteki Samorządowej z siedzibą przy Pl. Konstytucji 3 Maja
- 1947 — Utworzenie Powiatowej Biblioteki Publicznej, której kierownikiem zostaje Bronisława Michniewska
- 1949 — Przekształcenie Biblioteki Samorządowej w Miejską Bibliotekę Publiczną
- 1955 — Połączenie Bibliotek, Powiatowej i Miejskiej w jedną instytucję
- Przeniesienie do budynku przy ul. Bohaterów Warszawy
- 1975 — Powrót do nazwy Miejska Biblioteka Publiczna
- 1979 — Biblioteka Miejska otrzymuje nowe pomieszczenia z przeznaczeniem na Oddział dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Witosa
- 1982 — Powstaje pierwsza Filia MBP na Osiedlu „Działki”
- 1983 — Rozpoczyna działalność Filia nr 2 przy ul. Ogrodowej
- 1987 — Filia nr 2 otrzymuje nowy, lepszy lokal
- 1990 — Miejska Biblioteka Publiczna przechodzi pod opiekę samorządów
- 1996 — Przeniesienie Miejskiej Biblioteki Publicznej do lokalu przy ul. Bema 23
- 1996 — Przeniesienie Filii nr 1 do lepszego lokalu na Osiedlu Sikorskiego

**Wykaz dyrektorów
Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach**

12.03.1947–31.12.1947	— Olga Zalewska
1.01.1948–31.05.1955	— Bronisława Michniewska
1.06.1955–31.10.1955	— Irena Ciechańska
1.11.1955–31.12.1956	— Irena Hutek
1.01.1957–28.02.1961	— Czesława Wieczorek
1.03.1961–31.05.1969	— Waleria Romanowska
1.06.1969–15.05.1983	— Jan Kozłowski
16.05.1983	— Krystyna Łunio

Rozwój Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach

Z dziejów warmińskich bibliotek kościelnych

Rozwój chrześcijaństwa opierał się na ludziach i służących im pomocą w nauczaniu księgach¹. Ewangelizacji Powiśla, a potem Warmii, również towarzyszyła książka, jeszcze rękopiśmienna, a była nią głównie Biblia i Mszał. Taką księgą sięgającą czasów misji ewangelizacyjnej w Diecezji Warmińskiej jest XIII-wieczna, rękopiśmienna *Biblia* na pergaminie, przechowywana w zbiorach Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie. Za tymi podstawowymi księgami szły inne książki, potrzebne do studiów z zakresu humanistyki, filozofii, teologii, prawa i medycyny. Z upływem czasu było ich coraz więcej, zaczęły powstawać biblioteki kościelne.

Ich powstawanie było powiązane z potrzebą studiów teologicznych i środowiskiem naukowym. Takie warunki spełniały na Warmii w średniowieczu Frombork, Dobre Miasto, Lidzbark Warmiński, a potem Braniewo, stąd też tam powstały pierwsze biblioteki kościelne, służące potrzebom dalszej ewangelizacji w Diecezji Warmińskiej.

Biblioteka Kapitulna we Fromborku

Biskup Anzelm w 1264 r. powołał do życia Warmińską Kapitułę Katedralną. Jej siedzibą był od 1288 r. Frombork. Kapituła posiadała w swoim gronie magistrów. Liczba kanoników, posiadających stopnie akademickie, powiększała się. Wpływ wywierały tu statuty biskupie i kapitulne, zobowiązujące kanoników do odbywania studiów uniwersyteckich i uzyskania stopnia akademickiego.

Studia kanoników sprzyjały gromadzeniu książek, które poprzez zapisy testamentalne trafiały do Biblioteki Kapitulnej. Warto tu wspomnieć zapis kanonika Tomasza Wenera († 1498), profesora i rektora uniwersytetu w Lipsku, który ofiarował tej bibliotece 20 inkunabułów, w tym czterotomowe wydanie Pisma św. Fundatorami wielu inkunabułów byli kanonicy fromborscy. Biblioteka Kapitulna służyła również istniejącej we Fromborku szkole katedralnej. W swoim istnieniu i działaniu była ona powiązana z miejscową Kapitułą. Kanonicy dbali o jej utrzymanie, ale także prowadzili w niej nauczanie. Szkoła ta istniała od połowy XIII do połowy XV w. Posiadała dwa wydziały: gramatyczny i teologiczny, a jej zasadniczym celem było przygotowanie młodzieży do stanu kapłańskiego.

¹ Artykuł zawiera fragmenty prelekcji na temat: *Pomoc książki i przemoc wobec książki jako przejaw dobra i zła w działaniu człowieka na przykładzie dziejów kościelnych bibliotek warmińskich*, jaka została wygłoszona 20 X 1997 r. podczas sesji naukowej z okazji poświęcenia nowego gmachu Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej *Hosianum* w Olsztynie-Redykajnach.

W 1450 r. Biblioteka Kapitulna we Fromborku posiadała 160 rękopisów i książek. W 1454 r., w czasie wojny z Krzyżakami, uległa zniszczeniu rękopiśmienna część biblioteki. Wynalazek druku sprzyjał jednak odnowieniu i stałemu powiększaniu się księgozbioru. Z Biblioteki Kapitulnej korzystał Mikołaj Kopernik, zostawiając na marginesach czytanych książek swoje notatki.

Według spisu z 1598 r. biblioteka obejmowała 800 tomów rękopisów i książek w 14 działach. W dziale teologii było dużo egzemplarzy Pisma św., w tym również konkordancje i komentarze biblijne. Licznie były reprezentowane dzieła wielu znanych autorów patrystycznych, średniowiecznych i renesansowych.

Z pism teologii praktycznej należałoby odnotować istnienie *Katechez* Marcina Kromera oraz bardzo licznych postylli, zwłaszcza Mikołaja z Liry, jak i zbiory homilii.

Biblioteka posiadała również pisma apologetyczne i polemiczne, m.in. Stanisława Hozjusza, Jana Fabri, Jana Ecka. Dużo było ksiąg liturgicznych, m.in. antyfonarzy, gradualów.

Sporo było pism z zakresu prawa.

Biblioteka Kapitulna miała też dział medyczny. O kształcenie medyków zabiegała zresztą Kapituła. Czołową postacią w tej dziedzinie był kan. Bartłomiej z Boreszewa, a w okresie renesansu kanonik Mikołaj Kopernik. W katalogach Biblioteki Kapitulnej było sporo pism medycznych, autorów starożytnych, ale głównie średniowiecznych. Powtarzały się tytuły pism z zakresu chirurgii i zielniki.

W Bibliotece Kapitulnej we Fromborku były również książki z zakresu historii powszechnej i Kościoła, astronomii i geometrii, filozofii, gramatyki, poezji, śpiewu i muzyki kościelnej.

W 1626 r. Biblioteka Kapitulna we Fromborku została obrabowana przez wojska szwedzkie króla Gustawa Adolfa. Około 428 tomów, w tym sporo rękopisów, trafiło do Uppsali. Jej biblioteka uniwersytecka posiada jeszcze dziś tylko z Fromborka 225 tomów. Inne znalazły się w bibliotece królewskiej w Sztokholmie. Część otrzymała córka Gustawa Adolfa Krystyna i wraz z nią trafiły potem do Rzymu. Resztę rozdzielili między siebie wojskowi szwedzcy. Tylko nieliczne z nich trafiły potem do bibliotek szwedzkich w Strängnäs i Skokloster.

Po stratach w wojnach szwedzkich na nowo zaczęto gromadzić książki. Do zacnego grona fundatorów wpisali się kanonicy i biskupi warmińscy. Po kasacie klasztorów w 1810 r. przez rząd pruski przejęła ona m.in. biblioteki ze Stoczka i Kadyn. W 1929 r. liczyła 21.500 woluminów.

Budynek tej biblioteki spłonął w 1945 r. Niekompletne informacje pozwalają przypuszczać, iż część zbiorów bibliotecznych, a także archiwalnych, została przejęta przez Armię Czerwoną jako zdobycz wojenna. Wspomina

o tym Juri Nikolajewitsch Iwanow w książce *Von Kaliningrad nach Königsberg. Auf der Suche nach verlorenen Schätzen*, wydanej w Leer w 1991 r. Zbiory te były początkowo zlokalizowane w Bałdze, obecnie Weselnoje, potem w Moskwie. Część z nich powróciła po 1956 r., ale nie wszystkie.

Resztki inkunabułów Biblioteki Kapituły Katedralnej z Fromborka trafiły w 1946 r. do Biblioteki Seminarium Duchownego w Olsztynie.

Jeden z inkunabułów fromborskich zasługuje na szczególną uwagę, mianowicie *Breviarium Warmiense*, drukowane w 1494 r. w Norymberdze. Breviarz ten należał w 1540 r. do Mikołaja Humana, dziekana Kapituły Katedralnej i na odwrocie karty ochronnej zawiera odpis *Nicolai Copernici. Ad latitudinem regionis LIIII, graduum*. Jest to opracowana przez kanonika Mikołaja Kopernika tabela wschodów i zachodów Słońca dla 54° szerokości geograficznej, a więc dla Fromborka i Warmii, która dla poszczególnych pór roku podawała długość dnia oraz w zależności od niej właściwy czas odmawiania modlitw wieczornych.

Biblioteka Kapituły Kolegiackiej w Dobrym Mieście

W Dobrym Mieście istniała Kapituła Kolegiacka, a przy niej od drugiej połowy XIV w. szkoła kolegiacka. Kapituła Kolegiacka powstała w 1341 r. Założona w Pierzchałach koło Braniewa, przeniesiona do Glotowa, a potem do pobliskiego Dobrego Miasta, przetrwała aż do XIX w. W 1960 r. została ponownie erygowana. Przy Kolegiacie w Dobrym Mieście istniała szkoła. Przeznaczona była głównie dla chłopców pochodzenia pruskiego. Nauczanie w niej prowadzili kanonicy Kapituły Kolegiackiej, z której grona wielu posiadało wykształcenie uzyskane na uniwersytetach, przede wszystkim w Pradze, w Krakowie, Wiedniu, Lipsku.

Przy Kolegiacie istniała też cenna biblioteka, od 1347 r. Tylko nieliczne tomy zostały zrabowane przez wojska szwedzkie, większość się ostała. W 1929 r. liczyła 1437 dzieła, w tym 52 rękopisy, 60 inkunabułów z zakresu homiletyki, patrystyki, teologii pastoralnej, historii Kościoła i świeckiej, nauk przyrodniczych, filozofii, literatury pięknej. Ofiarodawcami ich byli miejscowi kanonicy.

Biblioteka Warmińskiego Seminarium Duchownego *Hosianum* przejęła po ostatniej wojnie również część Biblioteki Kapituły Kolegiackiej z Dobrego Miasta, składającą się z inkunabułów i licznych starodruków. Zachowany katalog z ok. 1930 r. wymienia 1105 pozycji, z których tylko część znajduje się w Bibliotece Seminarium Duchownego w Olsztynie. Ciągłe pojawiają się w antykwariatach egzemplarze tej Biblioteki, zarówno rękopisy, jak i starodruki.

Biblioteka zamkowa biskupia w Lidzbarku Warmińskim

Założył ją biskup Herman z Pragi († 1349). Powiększali ją następcy, biskupi Jan Abecier, Łukasz Waczenrode, Jan Dantyszek. Splądrowana została w 1704 r. przez wojska szwedzkie Karola XII. Łupem wojskowych i królewskich urzędników szwedzkich padły przede wszystkim archiwalia i rękopisy z zakresu patrystyki, humanistyki i pisma reformacyjne. Z Lidzbarka wywieziono je na siedmiu wozach z czterokonnym zaprzęgiem. Część zdobyczy trafiła potem do biblioteki Abo (Turku) we Finlandii i w 1827 r. uległa tam spaleniu.

Gdy w 1795 r. zamek w Lidzbarku przestał być rezydencją biskupią, brak nadzoru nad nim, nad książkami i archiwaliami, wojny napoleońskie w latach 1806–1807 i 1812–1814 doprowadziły do dalszych strat. Z przeniesieniem stolicy biskupiej do Fromborka, resztki tej biblioteki trafiły do Braniewa i Fromborka. Niektóre księgi, jak wynika to z notatek proveniencyjnych oraz pięknych supereklibrisów, należały ongiś do biskupów warmińskich: Łukasza Waczenrode, Jana Dantyszka, Jana Stefana Wydźgi.

Katalog tej biblioteki z 1633 r. zawierał 784 pozycje i dzielił autorów i ich książki na następujące działy: teologiczne, historyczne, prawo, nauki świeckie.

Biblioteki kościelne w Braniewie

W Braniewie Franciszkanie osiedlili się i założyli klasztor z pocz. XIV w. Byli nastawieni na pracę misyjną w krajach nadbałtyckich. Przy klasztorze tym istniała najstarsza w Braniewie biblioteka kościelna. W połowie XV w. obejmowała ona 350 dzieł, wśród których poczesne miejsce zajmowali klasycy filozofii i teologii Średniowiecza. Były również pisma z historii Kościoła i literatury, jednak najwięcej było pism homiletycznych i egzegetycznych, co wynikało zapewne z działalności kaznodziejskiej braniewskich Franciszkanów.

Część książek pochodziła z darowizn. Jednym z największych ofiarodawców był ks. kan. Tomasz Werner, rodem z Braniewa, który w 1498 r. zapisał bibliotece klasztornej ponad 35 tomów swej cennej biblioteki.

Klasztor istniał do 1565 r. Wówczas biblioteka wraz z klasztorem przeszła w ręce Jezuitów. Była najcenniejszą częścią księgozbioru w prowadzonym przez Jezuitów Kolegium. Wzbogacony on został za czasów kardynała Stanisława Hozjusza książkami z biblioteki biskupiej w Lidzbarku i Kapitulnej z Fromborka. Księgozbiór powiększyli swymi darowiznami biskupi i kanonicy warmińscy. Do hojnych fundatorów biblioteki należała warmińska rodzina Barszczów.

W 1626 r. Braniewo, miasto, jego kościoły, szkoły i biblioteki padły łupem wojsk szwedzkich króla Adolfa Gustawa. Szwedzi zabrali książki z Braniewa. Podobny los spotkał również księgozbiory Cystersów w Pelplinie i Oliwie,

Dominikanów w Tczewie, Benedyktynów w Żarnowcu. Zrabowane książki trafiły do Szwecji, do biblioteki uniwersyteckiej w Uppsali i Lund, do królewskiej w Sztokholmie, do bibliotek w Skokloster, Linköping, Strängnäs i Västerås. Gustaw Adolf nie kierował się tu racjami naukowymi. Chodziło mu o zniszczenie katolickiego ośrodka studiów i szkół jakim stało się Braniewo. W ten sposób chciał przeszkodzić kształceniu młodzieży w Braniewie. Był to też przejaw walki wyznaniowej, a także narodowej. Jezuita bowiem przyczynili się poprzez szkolnictwo i studia w Braniewie nie tylko do rozwoju nauki, chrześcijaństwa, lecz również do podtrzymania polskości na Warmii i w sąsiedztwie.

Gdy w 1637 r. po opuszczeniu Szwedów, Jezuita powrócili do Braniewa, zajęli się odbudową budynków Kolegium i pozostałych instytucji kościelnych, w tym i biblioteki. Dzięki hojnym ofiarodawcom udało się w 1641 r. studia wznowić. Biblioteka zyskała nowych hojnych donatorów. Biblioteka zawierała głównie literaturę teologiczną i filozoficzną, jaka była związana z programem studiów, prowadzonych przez Jezuitów w Braniewie. W szerokim zakresie była reprezentowana literatura z zakresu teologii duchowości i homiletyki, część była już drukowana we własnej oficynie w Braniewie.

W 1773 r. papież Klemens XIV ogłosił kasatę Jezuitów. Na Warmii została ona wprowadzona w życie 20 VI 1780 r. Jezuita w Braniewie zakończyli swą działalność. Księgozbiór jezuita tułał się po strychach Seminarium Duchownego, bez zabezpieczenia. Zainteresowano się nim dopiero w 1811 r., w trakcie organizacji gimnazjum w Braniewie. W 1820 r. księgozbiór ten wszedł do zasobów biblioteki Liceum *Hosianum*, a potem Akademii Państwowej w Braniewie.

Warto dodać, iż Seminarium Duchowne, Konwikt i Seminarium Papieskie, miały swoje oddzielne biblioteki podręczne.

Biblioteka Seminarium Duchownego w Braniewie z 1580 r. posiadała 90 tomów. Część pochodziła z darowizn, część z zakupu. Księgozbiór świadczył, iż była ona dostosowana do potrzeb szkolnictwa teologicznego i przygotowania duszpasterskiego. Zawierała więc pisma z zakresu teologii biblijnej, pastoralnej i liturgicznej, ponadto z prawa kościelnego, retoryki i literatury łacińskiej. Na uwagę zasługuje wśród nich: *Katechizm Soboru Trydenckiego*, pisma Hozjusza, Kromera, Piotra Kanizjusza, Jana Ecka.

Księgozbiór powiększał się. Klerycy korzystali również z biblioteki Kolegium, potem Liceum *Hosianum* i Akademii Państwowej.

II wojna światowa zniszczyła Braniewo, miasto, kościół św. Katarzyny, szkoły, Seminarium Duchowne i Akademia Państwowa w Braniewie w 1945 r. zostały spalone, a w 1960 r. mury ich rozebrano.

Część starodruków, w tym inkunabułów, została w 1945 r. zabezpieczona przez Armię Czerwoną, wywieziona do Moskwy i w 1952 r. zwrócona Polsce, a w 1958 r. Bibliotece Warmińskiego Seminarium Duchownego w Olsztynie.

Ocalałe ze zniszczenia fragmenty Biblioteki przewieziono do Olsztyna i weszły one w skład Biblioteki obecnej. Staraniem ks. Teodora Bensch, ówczesnego Administratora Apostolskiego Diecezji Warmińskiej, ratowano je ze zgłiszcz spalonych budynków przewożąc do Olsztyna. Przewieziono jednak tylko książki o tematyce teologicznej i historyczno-kościelnej. Reszta powędrowała do innych bibliotek, w większości prawdopodobnie do Uniwersyteckiej w Toruniu, jak na to zdaje się wskazywać zachowana korespondencja z 1946 r. Instytucji zainteresowanych książkami kościelnymi z Braniewa było więcej.

17 X 1949 r. Biblioteka Warmińskiego Seminarium Duchownego *Hosianum* wznowiła swą działalność w Olsztynie, przy ul. Mariańskiej 3. Ja podawał w 1960 r. informator o bibliotekach olsztyńskich dyrektorem biblioteki był ks. dr Jan Obłąk. Zbiory liczyły wówczas 20 000 tomów. Liczba prenumerowanych czasopism 28. Czytelnia posiadała 10 miejsc.

Dalsze lata nie były łaskawe dla tej Biblioteki. Już w dniach od 22 do 24 sierpnia 1960 r. Wojewódzki Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk w Olsztynie dokonał rewizji księgozbioru i skonfiskował 50 książek.

W 1962 r. władze administracyjne Olsztyna wymusiły przeprowadzenie Seminarium Duchownego z ul. Mariańskiej 3 do budynku przy pl. Bema 2. Z racji panującej tam ciasnoty, część księgozbioru bibliotecznego została ulokowana na wewnętrznej klatce schodowej. Druga część, inkunabuły i starodruki, trafiła w 1969 r. do zagrzybionego budynku przy al. Wojska Polskiego 39. Wieloletnie starania o pozwolenie na budowę nowego budynku Seminarium Duchownego zaowocowały dopiero w 1973 r. decyzją o rozbudowie budynku przy ul. Kopernika 47, w którym znalazło się miejsce dla Biblioteki i Archiwum. W 1975 r. rozpoczęło się przenoszenie rozproszonych zbiorów. Uroczyste poświęcenie nowego obiektu miało miejsce 16 II 1976 r. Zbiory liczyły około 40.000 tomów.

Ale i tu dochodziła wszechwładna przemoc, działająca pod nazwą znanych instytucji: Główny Urząd Celný i Urząd Celný-Poczta w Warszawie i Gdyni, które konfiskowały nadchodzące z zagranicy książki, czasopisma. Wspierało je w tej nieczej działalności Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie, Departament Bibliotek, Domów Kultury i Działalności Społeczno-Kulturalnej, argumentując, iż tego rodzaju decyzja „jest zasadna”. (Por. Pisma l.dz. DBS XXIII-50-55/78 z 15 IX 1978).

W ciągu 20 lat istnienia Biblioteki na ul. Kopernika 47 zbiory pomnożyły się ponad czterokrotnie, dochodząc prawie do 180 000. Magazyn okazał się ciasny. Zaszła potrzeba wybudowania nowej biblioteki przy budynku Seminarium Duchownego przy ul. Hozjusza 15. Przeniesienie nastąpiło w maju i czerwcu 1997 r. Uroczyste poświęcenie miało miejsce w dniu 20 X 1997 r.

W dziejach Diecezji Warmińskiej i jej bibliotek kościelnych przez szereg pierwszych wieków ich istnienia czołowe miejsce w zbiorach zajmowała

książka prawnicza. Wynikało to z racji podejmowanych studiów, jak i potrzeb Kościoła Warmińskiego, który pełnił tu nie tylko posługę religijną, lecz również funkcje administracyjne. Obok prawa przeważały dzieła z zakresu teologii praktycznej, a więc głównie biblijnej i homiletycznej.

Na Warmii do Soboru Trydenckiego nie było akademickich studiów teologicznych. Szkoła katedralna we Fromborku dawała tylko podstawowe wykształcenie teologiczne. Na Warmii teologia była przedmiotem zainteresowania głównie ze strony duchownych duszpasterzy. Była to teologia praktyczna, mianowicie biblijna, pastoralna, homiletyczna i liturgiczna. Wynikało to z zadania, przed jakim stał Kościół Warmiński: ewangelizacja i duszpasterstwo zamieszkałej na Warmii ludności pruskiej i osiedlanej z Polski oraz z Niemiec.

Katalogi bibliotek warmińskich, zwłaszcza parafialnych, notują więc sporo egzemplarzy Pisma św. Zachowały się egzemplarze Biblii z końca XV w., drukowane w Norymberdze, Bazylei, Lubece i w Strasburgu, zawierające sam tekst biblijny, jak i komentarze.

Istniejące na Warmii szkoły: szkoła katedralna we Fromborku, kolegiacka w Dobrym Mieście i zamkowa w Lidzbarku Warmińskim, a potem Kolegium, Seminarium i Alumnat w Braniewie, wreszcie Akademia Państwowa, skupiały wokół siebie spore grono nauczycieli, inteligencji, ludzi nauki. Działały przy nich dobrze wyposażone biblioteki. Umożliwiały wszechstronne kształcenie młodzieży. Stanowiły czynnik rozbudzający zainteresowania naukowe. Potrzeby tych szkół programowały katalogi warmińskich bibliotek kościelnych. Ludzie nauki Warmii poprzez uczelnie, na których studiowali, mieli dobre powiązania z nauką i kulturą Europy zachodniej.

Średniowiecze nie wydawało na Warmii wielu ludzi wybitnych. Ciężar kształcenia położony był na zapewnienie potrzeb podstawowych ludzi tu żyjących, dla szkół parafialnych i średnich, dla administracji. Okres średniowiecza był jednak dobrym przygotowaniem do następnej epoki, mianowicie do renesansu. Kościół mógł się tu poszczycić szeregiem wybitnych ludzi nauki i kultury. Wspomnę tu Jana Dantyszka, Mikołaja Kopernika, Stanisława Hozjusza, Marcina Kromera. Kościół na Warmii wykorzystał z tego okresu swe bogate doświadczenie w zakresie kształcenia i z nowymi siłami przystąpił do tworzenia własnego szkolnictwa wyższego w Braniewie, zakładając tam kolegium, a potem seminarium duchowne. Do tych historycznych tradycji szkolnych i bibliotecznych nawiązało Seminarium Duchowne w Olsztynie po 1945 r., odbudowując i rozwijając mimo wielu przeszkód swój księgozbiór, nieodzowną pomoc w kształceniu teologicznym, w rozwoju człowieka w kierunku prawdy i dobra.

Od pojawienia się pierwszej książki rękopiśmiennej minęło prawie 750 lat, a od drukowanej około 700 lat. Książki warmińskie los doświadczył bardzo surowo. Wojny i zniszczenia, rabunek i wywóz książek, restrykcje administ-

racyjne władz. Należałoby tu jeszcze wymienić pruski Kulturkampf z XIX w., z jego kasatą zakonów, likwidacją klasztorów i ich cennych bibliotek. Przemoc wobec książki była stosowana na Warmii ze strony Szwedów, Niemców, Rosjan i Polaków. Miało w niej udział wojsko, ale i władze cywilne. Źródła działań były najczęściej ideologiczne i polityczne. Wymierzone były w Kościół katolicki, w jego szkolnictwo, inteligencję. Nazwy były różne, w istocie rzeczy chodziło zawsze o to samo: zniszczyć, zatrzymać, przeszkodzić. Zło zawarte w rabunku, konfiskacie, kasacie, administracyjnych ograniczeniach było skierowane nie tyle wobec książki, co wobec człowieka, jego wolności przejawiającej się w jego prawie do rozwoju intelektualnego.

ks. Marian Borzyszkowski

Biblioteka „Hosianum” dzisiaj

Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” istnieje od 1589 r. Po 1945 r. została przeniesiona z Braniewa do Olsztyna. Od sierpnia 1997 r. funkcjonuje w nowo wybudowanym gmachu w kompleksie zabudowań seminaryjnych w Olsztynie-Redykajnach, przy ul. Kard. Hozjusza 15. Zajmuje trzy kondygnacje. Łączna powierzchnia pomieszczeń bibliotecznych wynosi 2.500 m².

Zbiory biblioteczne składają się głównie z książek z zakresu teologii, filozofii, prawa, historii Kościoła, Warmii, Mazur i Powiśla oraz sztuki europejskiej. Na uwagę zasługuje duży zbiór inkunabułów, największy w Polsce północno-wschodniej. Są to resztki dawnych bibliotek kościelnych z Fromborka, Dobrego Miasta, Braniewa, Reszla i Ornety. Niektóre księgi, jak to wynika z notatek proveniencyjnych oraz pięknych superekslibrisów, należały ongiś do biskupów warmińskich: Łukasza Waczenrode († 1512), Jana Dantyszka († 1548), Jana Stefana Wydźgi († 1679).

Jeden z inkunabułów, mianowicie *Breviarum Warmiense* z 1494 r., zawiera jedyny odpis Nicolai Copernici: *Ad latitudinem Regionis LIIII graduum*.

Zachowane inkunabuły warmińskie są cennym świadectwem kultury umysłowej Warmii z drugiej połowy XV w. Dobór autorów, tematyka zachowanych pism, druk w najprzedniejszych oficynach wydawniczych ówczesnej Europy, wystawia zaszczytne świadectwo nabywcom i czytelnikom, bibliotekom i szkołom całej ówczesnej Warmii. Biblioteka szczyci się posiadaniem unikalnego zbioru książek wydawanych w oficynach Braniewa, począwszy od XVI w. aż po 1945 rok. Zbiór ten jest przedmiotem licznych studiów ze strony studentów i pracowników naukowych.

Obecnie zbiory Biblioteki obejmują 324 inkunabuły, 7615 starodruków, 101.913 druków nowszych, 72.600 czasopism, co daje łącznie bibliotece seminaryjnej 182.452 jednostki.

Zbiór czasopism obejmuje 1.926 tytułów polskich i obcych. Biblioteka otrzymuje na bieżąco 126 tytułów czasopism, w tym 80 polskich i 46 zagranicznych. Te ostatnie w dużej części przychodzą w drodze wymiany za rocznik *Studia Warmińskie*. Biblioteka posiada również kompletne zbiory czasopism wydawanych przez ośrodki naukowe katolickie. Ponieważ czasopisma te do 1989 r. nie zawsze były gromadzone przez inne biblioteki, nadal korzysta z nich wielu studentów, głównie z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie. Książki pochodzą z zakupu i darowizn.

Biblioteka ma profil naukowy. Korzystają z niej studenci teologii oraz innych uczelni Olsztyna, głównie Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Ponadto biblioteka służy pracownikom naukowym Ośrodka Badań Naukowych im.

Wojciecha Kętrzyńskiego a także pracownikom innych ośrodków naukowych, instytutów, muzeów, redakcji i wydawnictw Olsztyna, Torunia, Warszawy i Gdańska. Często z Biblioteki korzystają naukowcy z Niemiec i Austrii. Biblioteka dostępna jest dla wszystkich chętnych.

Nie posiadamy wolnego dostępu do zbioru głównego książek i czasopism. Wolny dostęp zapewniony jest do księgozbioru podręcznego czytelnia.

Biblioteka seminaryjna należy do Federacji Bibliotek Kościelnych *Fides*, powołanej do życia w 1995 r. przy współudziale Biblioteki Narodowej.

Obecnie zbiory biblioteczne wprowadzane są do komputerowej bazy danych. Aktualnie dla czytelników dostępne są następujące komputerowe katalogi: czasopisma polskie i zagraniczne, książki znajdujące się w czytelnia, prace magisterskie i doktorskie, kasety video oraz niekompletny katalog starodruków i inkunabułów.

Ponadto udostępniamy: komputerową bibliografię bazy Federacji Bibliotek Kościelnych *Fides*, a także przewodnik bibliograficzny Biblioteki Narodowej, obejmujący pozycje wydane w Polsce w latach 1983–1996. Dzięki międzynarodowej sieci INTERNET posiadamy dostęp do bibliotek na całym świecie, prasy oraz wszelkich nowości naukowych, kulturalnych z kraju i ze świata.

Biblioteka czynna jest od poniedziałku do soboty, w godzinach od 9.00 do 18.00. Serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych.

ks. Piotr Duksa

Biblioteka Badawczo-Oświatowo-Informacyjnego Centrum Kobiecego (Frauenforschungs-, -bildungs- und -informationszentrum) w Berlinie

W cyklu „**Berlińskie biblioteki**” chciałam zaprezentować dzisiaj niewielką bibliotekę specjalną, która w Polsce może być uznana za „ciekawostkę”. Jest ona integralną częścią stowarzyszenia kobiecego o nazwie Frauenforschungs-, -bildungs- und -informationszentrum e.V. (dalej w tekście używamy skrót — **FFBIZ**), co na polski przetłumaczyć można jako Badawczo-Oświatowo-Informacyjne Centrum Kobiece. Jest to stowarzyszenie niezależne, istniejące w Berlinie od 1978 roku. Finansowane jest ze składek jego członkiń, darów osób prywatnych, różnych instytucji czy też fundacji, a także wspomagane dotacjami z urzędu miasta. Stowarzyszenie to wspiera kształcenie kobiet, interdyscyplinarne badania dotyczące kobiet, pośredniczy i udostępnia literaturę i informacje na temat sytuacji kobiet w każdej dziedzinie życia. Jest organizatorem i inicjatorem różnych seminariów, kursów i szkoleń, organizuje kręgi dyskusyjne, konferencje, publikuje doświadczenia, materiały dokumentacyjne, wyniki badań. Bazą działalności stowarzyszenia jest archiwum, biblioteka i galeria.

Od 1986 r. **biblioteka** i archiwum mieszczą się w historycznych pomieszczeniach przy ulicy **Danckelmannstrasse 47, 14059 Berlin**. Znajdowała się tu przed laty Filia-Zachód pierwszej niemieckiej ludowej biblioteki i czytelnicy. Filia ta założona została w 1908 roku jako integralna część społecznego stowarzyszenia mieszkaniowego dzielnicy Charlottenburg. Pracowały w niej jedne z pierwszych w Niemczech zawodowo wykształconych bibliotekarek. Z powodu tych historycznych powiązań FFBIZ wspomagał wydanie książki Helgi Lüdtkę „*Leidenschaft und Bildung. Zur Geschichte der Frauenarbeit in Bibliotheken*” Berlin, Orlanda Verl., 1993 („Pasja i kształcenie. Przyczynek do historii pracy kobiet w bibliotekach”).

Galeria FFBIZ znajduje się po przeciwnej stronie ulicy, pod numerem Danckelmannstrasse 15.

1. Wprowadzenie

Biblioteka Badawczo-Oświatowo-Informacyjnego Centrum Kobiecego (FFBIZ) w Berlinie jest biblioteką specjalną, która gromadzi, przygotowuje i udostępnia zainteresowanym literaturę do szeroko rozumianego tematu „*Kobiety*”.

Jest ona pierwszym takim zbiorem, który powstał w wyniku działalności Nowego Ruchu Kobiecego w Niemczech i istnieje od 1978 roku. Jako taka tworzy ona dzisiaj, razem z archiwum FFBIZ, informacyjny obszar, który

w przeważającej części zabezpiecza dokumenty historii współczesnej uwzględniając socjalne, prawne, ekologiczne, naukowe i kulturalne aspekty życia zawodowego i prywatnego kobiet w Berlinie, Niemczech, ale także — w nieco ograniczonym zakresie — w Europie i na świecie.

Biblioteka ta, w przeciwieństwie do podobnych bibliotek w innych miastach, nie jest wspierana ze środków publicznych. Nigdy też nie udało się — właśnie ze względów finansowych — zatrudnić etatowego pracownika do jej prowadzenia. Kooperuje i współpracuje od lat z wieloma bibliotekarkami, bibliotekami i bibliotekarskimi ośrodkami szkoleniowymi, m.in. z „Biblioteką dla kobiet” w Saarbrückem, Niemieckim Kołem Kobiet w Hamburgu, „MONA-LiesA” w Lipsku, „Zefra” w Lucernie, Kobięcą Biblioteką w Istambule, „Schlesinger Library” w Cambridge (USA), jak też z założycielkami planowanej dopiero „Biblioteki Pracujących Kobiet” w Tokio.

2. Zbiory biblioteki

Zgromadzony zbiór zawiera publikacje, które obejmują szerokie spektrum problematyki kobiecej, ale także i obu płci, w różnych obszarach życia.

Podstawą dla powstania i rozbudowy zbioru są od początku istnienia FFBIZ oraz integracji w nim pierwszego archiwum Nowego Ruchu Kobięcego (1978), darowizny książek, książkowe spuścizny po osobach prywatnych czy też stowarzyszeniach, oraz dary od założycielek i fundatorek FFBIZ jak i innych instytucji czy też osób prywatnych, przekazywane w dowód zaufania i uznania dla działalności FFBIZ.

Stan dzisiejszy zbiorów biblioteki to ca. 10.000 archiwalnych i aktualnych książek w języku niemieckim jak również częściowo w językach obcych. Wśród nich znajdują się takie bibliofilskie pozycje, jak np. poradnik wychowania młodych dziewcząt z XVIII wieku, czy też wiele feministycznych publikacji dawnych i nowych, wydawanych w małych nakładach, nierzadko prywatnym kosztem autorek czy też organizacji kobiecych.

Poza zbiorami zwartymi do dyspozycji czytelników jest ponad 700 tytułów feministycznych periodyków z Berlina, Niemiec jak i z zagranicy. Oprócz tak znanych tytułów jak „Emma” czy „Courage”, znaleźć tu można także kompletne od 1972 roczniki „Women Studies Abstract”, taki rarytas wydawniczy jak czasopismo dla żon marynarzy „Postboje”, czy też inne rzadkie kobiece czasopisma z zagranicy (np. „Quechaceres” z Santo Domingo). Wiele z tych egzemplarzy ma ogromną wartość archiwalną, choćby dlatego, że już się więcej nie ukazują, albo są jedynymi zachowanymi egzemplarzami. Zbiory te należą wśród niemieckojęzycznych archiwów kobiecych do największych. Z tego to powodu nie można przecenić ich znaczenia jako historycznego źródła.

W zbiorach bibliotecznych znajdują się też publikacje określane jako „szara literatura”, tzn. te wydawnictwa, które nie są dostępne na rynku księgarskim. Należą tu przykładowo naukowe opracowania i raporty, doniesienia z kongresów, posiedzeń czy konferencji poświęconych sprawom kobiet, opracowania, doniesienia i materiały informacyjne różnych organizacji czy związków kobiecych.

Pod względem treści księgozbiór obejmuje prawie wszystkie obszary ludzkiej działalności, poczynając od literatury pięknej (tu także wiele biografii kobiecych), poprzez sprawy zdrowia kobiety, kobiet w aspekcie historycznym, w nauce, gospodarce, polityce, technice, sztuce, zagadnieniach społecznych. Szczególnie interesująco prezentują się zbiory umieszczone pod hasłami: feminizm, ruch kobiecy, przemoc przeciw kobietom, lesbijki, kobieta w historii i nauce. Znaleźć tu można również przewodniki podróżne dla kobiet, czy też specjalne bibliografie.

W zbiorach biblioteki znajdują się również polonika, ale reprezentowane są raczej skromnie. Pozwoliłam sobie zatem na dokładne ich wyliczenie:

- Die berufstätige Frau in der Volksrepublik Polen/Ministerium für Arbeit, Löhne u. soziale Fragen. — Warszawa: Eigenverl., 1975 (Nr. Inw. 4950)
- Frauen. Altg und Emanzipation. In: Osteuropa-Info. Nr. 67,3. Quartal 1986 (Nr. Inw. 1104/88)
- Frauen haben das Wort: Dokumentation der feministischen Märztagungen in Krakau / red. Sławomira Walczewska... Hrg. von Fundacja Kobieca eFKa, Kraków in Zusammenarbeit mit der Frauen Anstiftung, Hamburg-Kraków, 1993 (Nr. Inw. 880/95)
- Ławicki, Jerzy: Auf dem Weiß — Roter Pfad: ein interessantes Buch mit vielen Spielen, in der man sich auf Schritt und Tritt den Kopf zerbrechen muß / Jerzy Ławicki ; Janusz Maruszewski ; Mieczysław Siemieński. — Warszawa : Horyzonty, 1975 (Nr. Inw. 4982)
- Nurowska, Maria: Jenseits ist der Tod. — Reinbek: Rowohlt-Taschenbuch-Verl., 1981 (Nr. Inw. 1052/94)
- Orzeszkowa, Eliza: Die Hexe. — Frankfurt/M. : Ullstein, 1982 (Nr. Inw. 3023)
- Orzeszkowa, Eliza: Marta. Aus d. Poln. Von Peter Ball. — Frankfurt/M. : Ullstein, 1988 (Nr. Inw. 1033/94)
- Sokołowska, Magdalena: Frauenemanzipation und Sozialismus: das Beispiel der Volksrepublik Polen. — Reinbek : Rowohlt-Taschenbuch-Verl., 1973 (Nr. Inw. 652/97)
- Wrochno, Krystyna: Die Frau in der Volksrepublik Polen. — Warszawa, Interpress-Verl, 1969 (Nr. Inw. 4938)

Więcej materiału dotyczącego problematyki polskiej znaleźć można w artykułach wielu czasopism. Nie prowadzi się jednak żadnej kartoteki dokumentacyjnej artykułów.

Opracowanie formalne księgozbioru oparte jest o reguły alfabetycznego katalogowania dla bibliotek naukowych (Regel für die alphabetische Katalogisierung — Wissenschaftliche Bibliotheken — RAK/WB). Klasyfikacja zbioru prowadzona jest na podstawie systematyki i tezauryasa haseł, opracowanych przez pracujące i współpracujące z FFBIZ kobiety jeszcze w 1978 roku. Z dzisiejszej perspektywy patrząc, mimo prowadzonych od czasu do czasu prac uzupełniających, klasyfikacja ta jest przestarzała i nie daje optymalnych możliwości rzeczowego szukania literatury. Tutaj bez fachowej pomocy i porady jedyne etatowego pracownika naukowego, oczywiście kobiety, trudno byłoby zainteresowanej osobie dotrzeć do wszystkich ciekawych znajdujących się w bibliotece materiałów.

3. Organizacja biblioteki

Biblioteka FFBIZ jest biblioteką prezencyjną, dostępną dla zainteresowanych w określonych godzinach od wtorku do piątku, w sumie 12 godzin tygodniowo. Zajmuje jedno ogromne pomieszczenie, w którym oprócz posiadanych zbiorów znajduje się 10 miejsc do pracy dla czytelników. Mogą oni również korzystać z elektronicznej maszyny do pisania i kopiarki.

Czas otwarcia biblioteki pokrywa się z czasem otwarcia archiwum FFBIZ. Tylko wtedy jest do dyspozycji zainteresowanych kompetentny pracownik, mogący udzielić rzeczowych wskazówek dotyczących zbiorów i ich zawartości, jak też posłużyć radą w wykorzystywaniu tych materiałów. Informacje na ten temat znaleźć można w biuletynie FFBIZ, aktualizowanym co pół roku.

Korzystanie z biblioteki, jak również z możliwości kopiowania materiałów, jest odpłatne w formie tzw. „opłaty solidarnościowej”. Wysokość tych opłat umieszczona jest w „Regulaminie biblioteki i archiwum FFBIZ”. Na dzień dzisiejszy korzystanie z materiałów bibliotecznych kosztuje 5 DM, wykonanie kopii — 0,50 DM za jedną stronę.

3.1. Ustawienie zbiorów

Księgozbiór podzielony jest na trzy części: beletrystyka (wyróżniona czerwoną naklejką na grzbiecie książki), literatura rzeczowa tzn. wydawnictwa naukowe i popularnonaukowe (naklejka niebieska), oraz leksykony, słowniki i inne materiały informacyjne (naklejki żółte).

Wydawnictwa w grupie beletrystycznej ułożone są według alfabetu; książki naukowe i popularnonaukowe jak też wydawnictwa informacyjne uporządkowane są najpierw według działów rzeczowych (zgodnych z głównymi grupami wykorzystywanej w bibliotece klasyfikacji), a następnie w obrębie działu alfabetycznie.

Ze względów praktycznych osobno ułożone są wydawnictwa w dużych formatach, tzn. A4 i większe. Podzielone one są na grupy rzeczowe, a następnie ułożone alfabetycznie. Dla tych wydawnictw umieszczono na kartach katalogowych widoczną pieczętkę z informacją „Großformat” (duży format).

Czasopisma ustawione są osobno w regałach, uporządkowane alfabetycznie według tytułów.

3.2. Katalogi

Jako pomoc w „poruszaniu” się po bibliotece, do dyspozycji czytelników znajdują się: trzy katalogi (alfabetyczny, rzeczowy i hasłowy), wykazy gromadzonych tytułów czasopism wraz z informacją o kompletności roczników, klasyfikacja oparta o własną systematykę oraz lista haseł rzeczowych. Klasyfikacja, jaką wykorzystuje się do opracowania rzeczowego zbioru, jest bardzo uproszczoną systematyką, zawierającą 25 grup głównych. Tylko dwie z tych grup (*Państwa i kontynenty* oraz *Leksykony i poradniki*) rozbudowane są jeszcze na podgrupy. Dokładniejsze klasyfikowanie treści zbiorów odbywa się za pomocą haseł rzeczowych.

Katalog rzeczowy, oparty o własny schemat klasyfikacyjny, przy szukaniu jakiejś pozycji ma raczej znaczenie drugorzędne. Ważniejszy jest katalog hasłowy, który ma wiele wspólnego ze spotykanymi w polskich bibliotekach katalogami przedmiotowymi. Ilość pojedynczych haseł w tym katalogu wynosi około 1000 i jest w razie potrzeby ciągle uzupełniana. Główne zasady ich tworzenia oparte są o ogólne „Zasady tworzenia haseł w katalogach hasłowych” (Regel für den Schlagwortkatalog — RSWK). Istotną pomocą przy jego uzupełnianiu jest także pozycja austriackich autorek Helgi Klösch-Melliva i Angeliki Zach „ThesaurA. Österreicher Frauenthesaurus”, Wien 1996. Jest to specjalistyczny tezaurus z hasłami uwzględniający specyfikę problematyki kobiecej i opracowany jako pomoc do klasyfikacji materiałów i dokumentów o tej tematyce.

Forma katalogu hasłowego jest bardzo popularna w berlińskich bibliotekach. Katalogi te odgrywają dużo większą rolę i są bardziej rozbudowane niż katalogi rzeczowe oparte o wybraną klasyfikację.

Opracowanie księgozbioru odbywa się jeszcze metodą tradycyjną, tzn. na kartach katalogowych. Oprócz opisu bibliograficznego opracowanego tytułu, na karcie znajdują się poza tym: u góry po lewej stronie hasła rzeczowe do katalogu hasłowego (max. pięć haseł); u góry po prawej stronie mieści się odpowiedni symbol klasyfikacyjny, który odpowiada jednocześnie sygnaturze, tzn. miejscu ustawienia książki na regale; pod opisem bibliograficznym, na dole po prawej stronie umieszczony jest numer inwentarzowy danej pozycji.

4. Ogólne dane statystyczne

Ze względu na ograniczone środki finansowe, jakimi dysponuje FFBIZ, oraz brak etatowego pracownika w bibliotece nie prowadzona jest prawie żadna statystyka, która dokumentowałaby jej działalność. W czytelni wyłożona jest wprawdzie „Księga odwiedzin”, ale zawiera ona tylko informację kto i kiedy odwiedził bibliotekę. O rodzaju i ilości materiałów bibliotecznych, z jakich skorzystano, nie ma żadnej wzmianki. Na podstawie inwentarza i kartoteki akcesyjnej można praktycznie uzyskać tylko informację ogólną o wielkości zbioru. Na dzień 31.08.1997 dane te wyglądały następująco:

- druki zwarte — 9801 vol.
- czasopisma — 721 tytułów
 - w tym — 48 tytułów bieżącej prenumeraty
 - 286 tytułów zagranicznych

5. Czytelnicy

Odwiedzający bibliotekę to przede wszystkim osoby zainteresowane problematyką kobiecą. Najczęściej studentki, dziennikarze, osoby przygotowujące referaty czy seminaria, piszące prace naukowe lub badawcze. Przede wszystkim są to kobiety, mężczyźni są sporadycznymi użytkownikami tych zbiorów, a wśród nich najczęściej to dziennikarze lub naukowcy.

Specyfika zbiorów, ograniczone środki finansowe, brak stałego pracownika, opiekującego się biblioteką, a także krótki czas jej otwarcia w tygodniu (12 godz.) to warunki, które ograniczają ogólny i szeroki dostęp do księgozbioru. Nie jest to zatem publiczna biblioteka, gdzie czytelnicy przychodzą wypożyczyć lub poczytać książki. Użytkownicy tej biblioteki to osoby mające sprecyzowane zainteresowania i potrzeby, szukający konkretnych materiałów dotyczących szeroko rozumianej problematyki kobiecej. W ich poszukiwaniach ważna jest nie tylko literatura, ale również materiały archiwalne, jak katalogi,

plakaty, fotografie, akty i dokumenty inicjatyw, stowarzyszeń i związków feministycznych, a także materiały i dokumenty dotyczące ruchu kobiecego w Niemczech, Europie czy na świecie. Te materiały gromadzone są w Archiwum FFBIZ. Wśród archiwaliów znaleźć można również autografy znanych feministek, kobiecych działaczek społecznych czy politycznych, przede wszystkim tych działających w Berlinie. Dokumenty te pozwalają wnikać w prywatną sferę ich życia, umożliwiają biograficzne prace badawcze, są pomocne w badaniu zjawisk socjologicznych, itp.

6. Uwagi końcowe

Jak już wspomniałam na początku, biblioteka wraz z archiwum są podstawową bazą dokumentacyjną działalności stowarzyszenia FFBIZ. Należy tutaj podkreślić, że oba zbiory (tzn. i biblioteki i archiwum) są integralnie ze sobą związane i wykorzystywane prawie równorzędnie przez czytelników. Założeniem moim było przedstawić tylko bibliotekę, chociaż tak archiwum jak i różnorodne aspekty działalności FFBIZ mogłyby pod wieloma względami wzbudzić nasze zainteresowanie. Przede wszystkim ze względu na ogromną pasję społecznikowskiego działania, jaka charakteryzuje kobiety pracujące w tym stowarzyszeniu. Bo trzeba rzeczywiście ogromnej pasji, żeby z prywatnych środków, własnej pracy, za którą nie otrzymuje się żadnego wynagrodzenia albo tylko symboliczne, zainicjować i utrzymać przez prawie 20 lat placówkę, która dzisiaj posiada cenne archiwum, ciekawą bibliotekę, organizuje wiele spotkań, seminariów, odczytów, kursów dokształcających dla kobiet, służy im radą, pośredniczy w kontaktach, wywiera nacisk na urzędy państwowe uzyskując czasami na jakiś okres finansowe wsparcie, pozwalając na czasowe zatrudnienie kilku bezrobotnych kobiet, kobiet nierzadko mających akademicki dyplom w kieszeni. Inicjowanie projektów badawczych, szukanie sponsorów na ich finansowanie i publikowanie wyników prac, to następny obszar działalności FFBIZ. Ten rodzaj aktywności życiowej i pasji jest zapewne godny naśladowania, tym bardziej dziś, kiedy ilość bezrobotnych, a szczególnie bezrobotnych kobiet, jest ogromna.

Marzeniem kobiet pracujących w FFBIZ jest opracowanie całości ich zbiorów za pomocą systemu komputerowego i włączenie ich w sieć bibliotek naukowych, sieć archiwów kobiecych i do Internetu. W ramach projektu utworzenia „Sieci berlińskich archiwów kobiecych” od ponad roku pracuje się nad stworzeniem banku danych dla tej sieci. Rozpoczęto już m.in. opracowywanie materiałów i dokumentów archiwum FFBIZ za pomocą programu „Faust”.

Prace te są dopiero w fazie początkowej i ze względu na ograniczone środki finansowe i brak odpowiedniej kadry fachowej, potrważą zapewne czas dłuższy. Dopiero po opracowaniu zbioru archiwum, planowane jest opracowanie w systemie komputerowym zbiorów biblioteki FFBIZ.

Celina Kwiatek-Mack

Prawa autorskie zastrzeżone. Kopiowanie i rozpowszechnianie tylko za zgodą autorki lub Dyrektora Woj. Bibl. Publ. w Olsztynie

II. LUDZIE KSIĄŻKI

Wierzyć mi się nie chce, że tak wiele lat pracowałam

Mam do wykonania bardzo trudne zadanie. Podjęłam się napisania o koleżance Władce Olszewskiej, która od września 1997 roku po 41 latach pracy, w tym głównie w bibliotece dla dzieci i młodzieży odeszła na emeryturę. Cóż można w kilku zdaniach powiedzieć o kimś, kogo znało się od bardzo dawna? Parę dni temu, kiedy spotkałam Władkę, zapytałam ją, czy w dalszym ciągu nie może nacieszyć się tym, że ma tyle wolnego czasu. — *Wiesz* — odpowiedziała — *już trochę odpoczęłam i zaczyna brakować mi dzieci, a tak w ogóle rozmów z czytelnikami*. Tak, po tylu latach pracy z dziećmi i młodzieżą jest to bardzo trudne, tym bardziej, że Władka bardzo lubiła swoją pracę. Od 1956 do 1974 roku pracowała jako nauczycielka szkoły podstawowej, następnie jako pracownik, a od 1975 r. kierownik Filii nr 5 Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie.

Nie widziałam jej nigdy zdenerwowanej, narzekającej na tłumy rozbieganych, czasami nie wiadomo czego oczekujących dzieciaków, a ostatnio coraz częściej odwiedzających nasz Oddział dla Dzieci i Młodzieży uczniów szkół średnich, szczególnie LO nr 2.

Odwiedzającym Bibliotekę udzielał się nastrój stwarzany przez kierowniczkę. Wszystkim było wiadome, że ta Pani znajdzie potrzebną książkę, bo nawet przy zgaszonym świetle potrafi ją odszukać. Nigdy nie odburknie uczniowi, gdy ten z niecierpliwością (bo jest mu to potrzebne natychmiast!) szuka informacji tak sformułowanych, że tylko ten, kto formułował, wie, o co naprawdę chodzi i jakiej odpowiedzi oczekuje.

W pracy z takim użytkownikiem bibliotek sprawdzają się ci, którzy nie tylko posiadają wiedzę pedagogiczną, psychologiczną i bibliotekarską, ale przede wszystkim, naprawdę kochają dzieci. Roześmiane, rozbiegane, czasami bardzo niesforne, ale zawsze przynoszące ze sobą radość życia.

— *One mnie taką radością obdarowywały. Ich nastrój był zaraźliwy. Udzielał się wszystkim pracownikom* — mimochodem o tym kiedyś wspomniała Władka.

Nie tylko czytelnicy doceniali wiedzę i zaangażowanie w pracy bibliotekarki-nauczycielki. Na wniosek dyrekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie przyznano jej w 1984 r. odznakę Zasłużonym dla Warmii i Mazur, a w 1987 r. Zasłużony Działacz Kultury.

Z wdzięcznością wspominają wszyscy kilkunastoletnią pracę społeczną w Pracowniczej Kasie Zapomogowo-Pożyczkowej, której w ostatnich latach przewodniczyła.

Ten czas tak szybko mija...

Wierzyć mi się nie chce, że tak wiele lat pracowałam.

Pożegnanie Pani Władysławy Olszewskiej

Władysława Olszewska ur. 1.04.1937 r. w Stroniu, woj. krakowskie.

► Ukończyła:

- 1955 r. Liceum Ogólnokształcące w Nowym Sączu,
- 1956 r. Państwowy Kurs Nauczycielski w Krakowie,
- 1976 r. Policealne Studium Bibliotekarskie Zaoczne w Olsztynie,
- 1987 r. Kwalifikacyjny Kurs Bibliotekarski, CUKB w Warszawie.

► Pracowała:

- 1.02.1956 r. do 31.12.1974 r. w Szkole Podstawowej w Kamionkach, Fuledzie, Kleszczewie, Jagodnych Małych i Rydzewie,
- 2.01.1975–31.08.1997 r. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie.

Wiesława Borkowska-Nichthausser

III. WARTO WIEDZIEĆ

Rozmaitości literackie

Historia współczesnej literatury polskiej ma jeden rozdział pomijany w podręcznikach. Są to tragiczne wieczory autorskie, przerwane przez śmierć pisarza. Satyryk i fraszkopisarz **Józef Prutkowski** (Nacht) miał 6 lutego 1981 r. spotkanie w klubie studenckim „Hybrydy” w Warszawie. Kiedy chwycił go atak serca, wszyscy sądzili, że to scena zamierzona, jakiś żart kawalarza. **Julian Przyboś** zmarł 6 października 1971 r. w czasie wieczoru w ZAiKS-ie — podczas wiersza Jastruna. Padły właśnie słowa: „Franz Kafka est mort” (Franz Kafka nie żyje). Autorowi „Śrub” trafiła się więc śmierć prawie symboliczna.

Na wieczorach autorskich zmarli **Czesław Janczarski** (19 maja 1971 r. w Warszawie), autor wielu książeczek i wierszy dla dzieci, i **Stefan Flukowski** (8 maja 1972 r. w Świnoujściu), poeta związany z przedwojenną grupą „Kwadruga”, autor wielu zbiorów wierszy, opowiadań, dramatów i biograficznej powieści o Słowackim „Płomień róży”.

O niezwykłym zdarzeniu w życiu pisarza **Władysława Zambrzyckiego** (1891–1962), autora „Pamiętnika Filipka” i „Naszej Pani Radosnej” pisze Piotr Kuncewicz w swoim „Leksykonie polskiej literatury współczesnej”:

Zdarzyła mu się szczególna przygoda — wybuchła mu przed oczyma próbówka ze środkami wybuchowymi — był to rok 1920. Zambrzycki pracował wówczas jako chemik w rozpaczliwie się śpieszącym przemyśle zbrojeniowym. Siostra w szpitalu namówiła go, aby przyrzekł, że uda się z pielgrzymką do Lourdes. Zambrzycki wzdragał się, ale dla spokoju złożył stosowne ślubowanie. Wzrok odzyskał, choć zostały mu w oczach odłamki szkła, a o Lourdes naturalnie zapomniał.

Po latach był jednak przypadkiem w pobliżu i zajrzał tam, wiedziony ciekawością turysty. I nagle, mimo że nie odczuł żadnych szczególnych wzruszeń, poczuł, że z oczu

płyną mu strugi łez. A ze łzami wypłynęło szkło... Nie nawrócił się wprawdzie, ale... Wyszło tak jak w „Dziadach”. Polak kpi z religii, ale czci Madonnę.

17 grudnia 1997 r. minęła 100. rocznica urodzin **Władysława Broniewskiego**. Mimo, że poeta „kłaniał się rosyjskiej rewolucji czapką do ziemi” i w pierwszym okresie po 1989 r. pośpiesznie go osądzono, dziś wraca do łask jako poeta-legionista, liryk, pisarz niejednoznaczny i rozdarty. Z okazji jubileuszu ukazało się kilka publikacji wspomnieniowych pokazujących Broniewskiego prywatnie. „Rzeczpospolita” (1997 nr 290) opublikowała fragment „Dziennika” **Artura Międzyrzeckiego**. Z kart dziennika wyłania się człowiek „przyjazny, przeniknięty swadą i rubasznym nieco humorem”, często pod wpływem alkoholu. Próbkę tego humoru ilustruje poniższa anegdota zrelacjonowana przez Międzyrzeckiego: „W Zakopanem, wracając do domu literatów „Astoria”, miał [Broniewski] spotkać w progu udającego się na nocne szaleństwo w „Watrze” Adama Bahdaja, którego bardzo lubił i do którego zawołał po ojcowsku:

— Słuchaj, Adam, przyznaj się, że jesteś ch...!

Bahdaj, który bardzo się śpieszył, stuknął obcasami, powiedział: — Tak jest, oczywiście — i pobiegł do oczekujących go koleżków.

Zachwycony jego zgodą poeta-legionista spod Jaskowa obszedł cały zakopiański dom, budząc lokatorów i kierując do nich takie samo żądanie: — Przyznaj się, że jesteś... — i tak dalej. Podobno przyznali się bez wahania: Melania Kierczyńska — oficjalny krytyk literacki, i Wilek Mach, mądry i przyjazny człowiek i pisarz, a także wszyscy inni. Na drugim piętrze mieszkał jednak Andrzej Stawar, obawiający się aresztowania, ostrożny i duchowo przygotowany do nieprzyznawania się do niczego w jakichkolwiek okolicznościach. Na żądanie swego przyjaciela Broniewskiego, odpowiedział też: — Nie! — i zakrył twarz kocem po oczy. Podobno do rana słyhać było głos Broniewskiego, który powtarzał błagalnie:

— Ależ przyznaj się, znamy się przecież tyle lat!

I ciche, ale stanowcze: — Nie — Stawara”.

Irena Krzywicka, dziś znana głównie jako autorka szkolnej lektury „Wichura i trzciny”, przed wojną była popularną pisarką, uchodzącą za czołową

feministkę. Ks. Lechicki w swoim „Przewodniku po beletrystyce” (Poznań, 1934) wystawił Krzywickiej bardzo ostrą cenzurkę, przestrzegając przed jej książkami, w których widział „ruję i porubstwo”. Była wieloletnia kochanka Boya, z którym wspólnie agitowała za świadomym macierzyństwem. Uchodziła za piękną kobietę. Jako uczennica byłam na prowadzonych przez nią zajęciach dla młodych korespondentów lokalnych gazet w 1958 r. w Warszawie. Pisarka miała wówczas 54 lata, ale jej uroda i dystynkcja zrobiły na mnie wielkie wrażenie. Mogę sobie wyobrazić jak wyglądała w młodości. Portretował ją kilkakrotnie Witkacy (relacja o okolicznościach powyższego znalazła się w książce Joanny Siedleckiej „Mahatma Witkac”), a także inni. Będąc już wiekową osobą, niemal niewidomą, podyktowała Agacie Tuszyńskiej swoje — zarzucone uprzednio ze względu na kłopoty ze wzrokiem — wspomnienia, które ukazały się pod tytułem „Wyznania gorszycielki” (Warszawa, 1992). Krzywicka opowiada w nich zabawną historię związaną z jednym ze swoich portretów. Rzecz miała miejsce w czasie wojny. Niezwykłości tej historii dodaje fakt, że pisarka była Żydówką, co narażało ją na dodatkowe niebezpieczeństwo.

„Oto pewnego dnia pod mój dom w Podkowie zajechała limuzyna, wysiadło czterech Niemców (...) i weszli w moją furtkę. Wszyscy sąsiedzi patrzyli w napięciu co będzie dalej, pewni, że mnie wyprowadzą z domu, mnie i dzieci, czy może zastrzelą nas na miejscu. Tymczasem Niemcy powiedzieli mi uprzejmie, iż dowiedzieli się, że mam dużo obrazów, a że muszą udekorować dom dla landrata (zarekwirowaną willę), więc potrzebne im moje płótna. Miałam parę Rafałów Malczewskich, miałam trochę Stryjeńskiej, trochę innych polskich malarzy, ale nic im się nie podobało. Obeszli całe mieszkanie, zaglądając we wszystkie kąty, i wreszcie poszli na strych. Otóż na strychu znajdował się zwinięty w rulon mój portret malowany przez Marka Żuławskiego. Marek Żuławski nie należy do najgorszych malarzy, ale tym razem wyprodukował straszny kicz. Sieczę na tym portrecie mocno wydekoltowana, z idiotycznie głupią twarzą i tępym spojrzeniem. Nie znosiłam tego obrazu i cisnęłam go, jak powiedziałam na strych. Tam go znaleźli Niemcy, rozwinęli rulon i spojrzeli zachwyceni. „Piękny, piękna kobieta, piękny dekolt”. Powiedzieli mi dosyć ostro: „Zabieramy ten portret”. Byłam raczej zadowolona, że pozbawiają mnie tego paskudztwa. Śmieliśmy się nawet, że ze wszystkich cennych rzeczy wybrali właśnie najgorszy obraz. Upłynął pewien czas i znowu limuzyna zajechała przed mój dom, znowu wyskoczyli z niej Niemcy i oświadczyli, że landrat żąda sprowadzenia oryginału tego portretu. No, tu się mocno stropiłam. Wyglądałam już zupełnie inaczej — nosiłam okulary, miałam chustkę na głowie, byłam bosa, w jakiejś lichej sukni do robót w ogrodzie. Powiedziałam dosyć nieśmiało, że ten oryginał to właśnie ja. „Co?” — roześmiali się. I odjechali.

Byłam szczęśliwa, że im się nie spodobałam, portret mój jednak landrat zawiesił nad swoim biurkiem. I tak oto wisiałam w czasie okupacji nad biurkiem niemieckiego landrata w Grodzisku.

Pewnego dnia do landrata został wezwany Iwaszkiewicz i opowiadał, że o mało nie zemdłał, zobaczywszy mój wizerunek nad jego biurkiem. Już znacznie później przywieźli mi ten portret z powrotem mówiąc, że Niemcy są kulturalnym narodem, i że oddają wypożyczone rzeczy. Jestem więc chyba jedyną osobą w Polsce, której Niemcy oddali zagrabione mienie”.

Historia portretu miała swój ciąg dalszy. Pisarka świadomie zostawiała go kilkakrotnie na pastwę losu i — niestety — zawsze do niej wracał.

Jerzego Kosińskiego wspomina w „Tyglu Kultury” (1997 nr 7) przyjaciel z czasów łódzkich (przed 1957 r.), kiedy to Kosiński zajmował się zawodowo socjologią, a hobbystycznie — fotografią. Nikt nie przypuszczał, że wyrośnie z niego pisarz... amerykański.

„— Jurek był bardzo ambitny, zdolny i pracowity. Był niezwykle systematyczny i konsekwentny w dążeniu do realizacji założonego celu. Nie palił, ani nie pił, nie używał wulgarnych słów. Chodził zadbany. Jednym słowem można powiedzieć, że był dobrze ułożonym młodzieńcem. Potrafił być duszą towarzystwa. Z drugiej strony uzewnętrzniały się również inne cechy charakteru Jurka. Miał on w życiu codziennym wiele wcieleń i masek. Nie okazywał żadnych skrupułów wobec bliskich znajomych przy realizacji szokujących nawet jego najbliższe otoczenie socjotechnicznych eksperymentów (...). Kiedyś rozpuścił wiadomość, że jeden z naszych bliskich znajomych nabawił się choroby wenerycznej. Twierdził później, że chciał w ten sposób przekonać się, jak rozchodzi się plotka i jakie reakcje wywołuje. Innym razem usiłował poderwać moją sympatię. Kiedy się o tym dowiedziałem i robiłem mu wymówki tłumaczył, że chciał tylko przekonać się o sile jej woli i charakteru”.

Jolanta Juran

IV. POMOCE METODYCZNE

Brać czy nie brać — co z tym zrobić mamy? Szukam Sponsora, co mi rękę (?) poda...

Przyszła do mnie znajoma bibliotekarka z rewelacyjną wieścią: Pojawił się Sponsor! Daje nam komputer! I co ja mam zrobić? Może lepiej nie brać... Zdziwiłam się bardzo tymi wątpliwościami, bo sama na takiego Sponsora czekam jakoś bez skutku... — Brać, oczywiście!

Okazało się, że Sponsor oczekuje reklamy poprzez efektowne wykorzystanie daru. A jakie efekty można uzyskać w bibliotece z jednej maszyny? Przecież do wypożyczania, przeglądania zbiorów i wprowadzania danych potrzeba co najmniej kilku... A i wyniki widoczne są, łagodnie mówiąc, nie od razu...

Maszyna okazała się nowa (Pentium 166 MMX, 32 MB RAM, czytnik CD, kolorowy monitor, Windows 95). Trzeba było tylko wymyślić jakiś efektowny sposób jej użytkowania.

Zaczęłyśmy pisać scenariusz.

Najlepiej komputer prezentować się będzie w Oddziale dla Dzieci (duże przestrzenie, kolorowe otoczenie) i tam też najszybciej zostanie zauważony (wielu nieletnich użytkowników ciekawych wszelkich nowości; na dokładkę niektórzy z nich przyprowadzają rodziców — bywa, że konkurentów naszego Sponsora). Uwaga! Szansa na następne dary!

Nowość już została zauważona i wieść się rozeszła... Teraz dobrze byłoby utwierdzić otoczenie w przekonaniu, że taka maszyna w bibliotece jest niezbędna.

Kupujemy oprogramowanie biblioteczne (MAK lub SOWA, albo chociaż kawałek SOWY — moduł informacyjno-wyszukiwawczy) i w godzinach rannych bibliotekarki oraz przyuczeni wolontariusze wprowadzają katalog książek oraz kartotekę czytelników (dokupujemy czytnik kodów paskowych i jednocześnie oklejamy wprowadzane książki. Zaczynamy wprowadzanie od nowych nabytków, a potem, w miarę nabierania wprawy, również te wcześniejsze).

Potem przychodzą dzieci.

Instalujemy edytor tekstów (Word) oraz program graficzny (Corel) — dzieci bawią się rysunkami, a te starsze przychodzą pisać referaty. W wolnych chwilach pracownicy piszą sami oficjalne pisma biblioteczne (są już po kursie podstawowej obsługi komputera w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie i tam też uzyskują porady, gdy pojawiają się problemy).

Znajomy biznesmen potrzebował ulotki reklamowej (drukarka HP kolor). Wyszedł pod silnym wrażeniem, bowiem ulotki (20 sztuk) na spotkanie w interesach wygenerował jego trzynastoletni syn (ponoć Tato nie zapomni o Bibliotece). Córka jego kolegi wreszcie zrozumiała historię (Historia świata na CD ROM), a jej młodszy brat przestał się bać matematyki (Moje pierwsze zabawy matematyczne 1–2–3 też na CD ROM).

Przy okazji kilkoro dzieci nauczyło się, jak tworzyć i drukować obrazki, teksty (powstają małe plakaty i zaproszenia na biblioteczne imprezy), a także jak drukować naklejki z adresami lub adresy bezpośrednio na kopertach (zwiększa się tempo pracy sekretariatu).

Po roku (mniej więcej) uruchamiamy automatyczne wypożyczanie (wprowadzona jest spora część zbiorów Oddziału dla Dzieci oraz kartoteka użytkowników). I nagle — pech — włamanie, a na dokładkę odchodzą dwie pracownice i przychodzą nowe na ich miejsce — trzeba zrobić skonstrum! I tu jakby też problem mniejszy niż dawniej: czytnikiem kodów paskowych „wklepujemy” większość zbiorów, resztę (tę nie oklejona) dodajemy ręcznie. Potem już tylko szcześciński program SKONTRUM i komputer wykonał za nas najgorszą robotę.

Wyskoczyła nagle sprawa — nieplanowane obchody 10-lecia działalności średnio znanej osoby. Bardzo ważna dla lokalnych prominentów, będą goście — trzeba się pokazać. A tu, jak na złość, kompletny brak materiałów i nawet wystawki nie ma z czego zrobić. Kupujemy modem (urządzenie umożliwiające połączenie komputera z linią telefoniczną). Rezerwujemy jeden z już posiadanych numerów telefonicznych wyłącznie do działań komputerowych (i tak nie można było opanować nagminnego wykorzystywania go do rozmów prywatnych). WBP w Olsztynie w tym czasie ma już własny serwer internetowy i może nam nieodpłatnie udostępnić konto poczty elektronicznej. Mamy Internet! A tam — ilustrowane wiadomości na temat owej średnio ważnej osobistości. Dodatkowo zaproszenia na uroczystość wysyłamy innym ważnym osobom pocztą elektroniczną. I dostajemy tą samą drogą mnóstwo ciekawych informacji. Udostępniamy możliwość nawigacji po Internecie użytkownikom Biblioteki za niewielką opłatą (np. 5 zł za godzinę — zwrot kosztów połączeń telefonicznych i, w maleńkiej części, amortyzacja sprzętu). Kilku bardziej zaawansowanych młodzieńców napisało stronę www Biblioteki, która została umieszczona na serwerze internetowym WBP. Widzą nas z całego świata! (a Urzędu Miasta jeszcze nie...)

Drzwi Oddziału dla Dzieci (tam stoi komputer) nie zamykają się. Nie ma już prawie jak i kiedy wypożyczać przy jego pomocy książek... Dzisiaj przyszedł Radny — może i jego informacje dałoby się jakoś umieścić w Internecie, nawet napisałby je w dwóch językach! Czemu nie? Tylko na czym? Komputer przecież zajęty...

I ktoś się zastanawiał czy go brać...

Dziękujemy Ci Sponsorze.

A gdybyś nie wiedział gdzie kupić ten pierwszy i kolejne komputery — podajemy Ci trochę danych o olsztyńskich firmach komputerowych.

Ośrodek Postępu Technicznego „Algotech” Sp. Z o.o.

Prezes: Marek Ogrodowczyk

10-549 Olsztyn

ul. Mickiewicza 4

tel. 527-71-45, 527-72-79

8.00–16.00

e-mail: algotech@algotech.telbank.pl

strona www: <http://algotech.telbank.pl>

Budimex Soft w Warszawie. Oddział w Olsztynie.

Regionalny Dyrektor Handlowy: Mariusz Klimaszewski

10-542 Olsztyn

ul. Dąbrowszczaków 39

tel. 534-96-21, 534-96-32

fax 534-96-21

9.00–17.00

Escom Computer Poland Sp. z o.o. Filia Olsztyn

Kierownik Filii: Zbigniew Sypniewski

10-554 Olsztyn

ul. Kościuszki 89/91

tel./fax 527-03-56

tel. 534-05-54

10.00–18.00, w soboty 10.00–14.00

e-mail: olsztyn@escom.com.pl

strona www: <http://www.escom.com.pl>

Etos Sp. z o.o.
Prezes: Andrzej Tołwiński
10-037 Olsztyn
ul. Mochnackiego 10
fax 534-01-29
tel. 523-54-18
serwis 523-57-52
9.00–17.00, w soboty 10.00–14.00
e-mail: info@etos.olsztyn.pl
strona www: <http://www.etos.olsztyn.pl>

FAXiKO Sp. z o.o.
10-561 Olsztyn
ul. Żołnierska 16 (budynek Sanepidu)
tel./fax 527-34-88
tel. 527-98-64
7.30–15.30

Zakład Usług Technicznych „Mikroelektronika” Sp. z o.o.
Prezes: Krzysztof Mitura
10-540 Olsztyn
ul. Warmińska 7A
tel./fax 523-57-57
8.00–16.00, w soboty 8.00–14.00

Studio Usług Komputerowych Samba-Warmia Sp. z o.o.
Dyrektor: mgr inż. Piotr Aleksyński
10-535 Olsztyn
ul. Linki 3/4
tel. 534-00-00, 523-72-02
fax 523-72-02
8.00–16.00
e-mail: info@samba-warmia.com.pl
strona www: <http://www.samba-warmia.com.pl>

Sprint Sp. z o.o.

Prezesi: Henryk Kamiński

Aleksander Jarmólkowicz

Sklep firmowy „Bolero”

10-526 Olsztyn

ul. Partyzantów 30

tel. 527-50-43

e-mail: bolero@sprint.com.pl

strona www: <http://www.sprint.com.pl>

Główna siedziba firmy znajduje się na ul. Jagiellończyka 26 (10-062 Olsztyn)

Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej ZETO Sp. z o.o.

Prezes: Zbigniew Władziński

10-005 Olsztyn

ul. Pieniężnego 6/7

tel. 527-21-13, 527-96-28

fax 527-94-65

7.00–16.00

e-mail: info@zeto.olsztyn.pl

strona www: <http://www.zeto.olsztyn.pl>

Elżbieta Maruszczak

Test na podstawie książki Adama Bahdaja „Pilot i ja”

- 1) Jak ma na imię główny bohater?
 - a. Piotruś
 - b. Waluś
 - c. Tomek
- 2) O czym marzył chłopczyk?
 - a. o tym, aby mieć psa
 - b. o nowych klockach LEGO
 - c. o lataniu prawdziwym samolotem
- 3) Co Waluś dorysował Pilotowi?
 - a. wąsy
 - b. brodę
 - c. krawat
- 4) Dokąd poleciał Waluś z pilotem?
 - a. do ZOO
 - b. do Olsztyna, do cioci Eli
 - c. do Warszawy
- 5) Co się wydarzyło w trakcie lotu?
 - a. rozpętała się burza
 - b. zza chmur wyszło piękne słońce
 - c. podróżnicy zabłądzili
- 6) Gdzie wylądował Waluś?
 - a. na drzewie
 - b. na różowym obłoczku
 - c. na lotnisku
- 7) Kogo spotkali podróżnicy na różowym obłoczku?
 - a. kolegę Walusia Felka Karolaka
 - b. siostrę Tereskę
 - c. rodziców
- 8) Co się wydarzyło, gdy samolot uległ awarii?
 - a. Pilot nadał przez radio sygnał SOS
 - b. przyleciała czarownica i wzięła rozbitków na miotłę
 - c. Waluś dorysował kredą piękny spadochron na plecach pilota
- 9) Gdzie wylądowali Waluś i pilot?
 - a. na bezludnej wyspie pośrodku wielkiego oceanu
 - b. w ogródku cioci Eli w Olsztynie
 - c. w jaskini smoka

- 10) Jak skończyła się przygoda Walusia?
- Walus obudził się we własnym domu na dywanie, a jego siostra Teresa zrobiła mu awanturę, bo malował w jej bloku rysunkowym
 - Walus zjadł kolację z ciocią Elą i pilotem, a potem wszyscy poszli na spacer
 - Walus pojechał do Łomży i obejrzał w cyrku występ słynnego akrobaty Piramido-Polopiryno

Poprawne odpowiedzi:

- 1) b; 2) c; 3) a; 4) b; 5) c; 6) b; 7) a; 8) c; 9) b; 10) a

Wioletta Niemirska

V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Eksperymenty genetyczne. Klonowanie Wybór artykułów z lat 1995–1997

Zestawienie nie obejmuje publikacji dotyczących terapii genowej oraz genetycznej transformacji roślin i żywności.

1. BIEDRZYCKI Mariusz : Eksperymenty biomedyczne na ludziach. Ponura przeszłość — jaka przyszłość? Znak 1996 nr 12 s. 63–69.
2. CHYROWICZ Barbara : Dylematy ucznia czarnoksiężnika. Argumenty „za” i „przeciw” ingerowaniu w ludzki genotyp. Znak 1996 nr 12 s. 50–62.
3. FIKUS Magdalena : Transgeniczne strachy. Wiedza i Życie 1996 nr 9 s. 26–28, il.
4. HOFMAN-WIŚNIEWSKA Justyna : Genetyczna apokalipsa. Wiad. Kult. 1995 nr 29 s. 15.
5. JOACHIMIAK Andrzej : Nieśmiertelna wątroba. Brulion 1995 nr 1 s. 77–82.
6. KASTORY Bożena : Człowiek transgeniczny. Wprost 1997 nr 35 s. 54–55.
7. KASTORY Bożena : Rytm życia. Wprost 1997 nr 28 s. 66–67.
8. KĘCIEK Krzysztof : Frankenstein wyskoczył z probówki. Prz. Tyg. 1997 nr 10 s. 10–11.
9. KRUPA Maciej : A teraz Dolly... Tyg. Powsz. 1997 nr 10 s. 1, 7.

10. NOWAK Katarzyna T. : Zwierzęcy los. Przekrój 1997 nr 39 s. 9–11, il.
Eksperymenty genetyczne na zwierzętach
11. SIEKLUCKA Katarzyna : Ludzki los w owczej skórze. Inżynieria genetyczna rozbudza nadzieje, ale także rodzi strach. Życie Warsz. 1997 nr 176 s. 13.
12. TARKOWSKI Andrzej K. : Milczenie Dolly. Rozm. przepr. Jan Jacewicz. Dziś 1997 nr 4 s. 14–17.
13. VELANDER William M., LUBOŃ Henryk, DROHAN William N. : Transgeniczne zwierzęta jako fabryki leków. Świat Nauki 1997 nr 3 s. 42–46.
14. ZUBOWICZ Beata : Prawo do cudzego życia. Rzeczpospolita 1996 nr 260 s. 8.
Eksperymenty genetyczne a etyka.
15. ŻEKANOWSKI Cezary : Klonowanie Pandory. Gaz. Pol. 1997 nr 12 s. 22.
16. ŻYDOWO Mariusz M. : Bioetyczne problemy molekularnych badań i manipulacji genetycznych. Wszechświat 1997 nr 6 s. 158–161.

KLONOWANIE

17. BEGLEY Sharon : Kto cię stworzył, owieczko. Nie z Tej Ziemi 1997 nr 5 s. 24–26, 50–51, il.
M.in. historia doświadczeń z klonowaniem.
18. CZACZKOWSKA Ewa K. : Tylko nie ludzi! Rzeczpospolita 1997 nr 57 s. 17.
Poglądy nt. dopuszczalności eksperymentów z klonowaniem.
19. CZARTOSZEWSKA Małgorzata : Hallo, Dolly! Życie Warsz. 1997 nr 51 s. 4, il.
20. FIKUS Magdalena : Odkrywanie tajemnicy genów. Rzeczpospolita 1997 nr 57 s. 16.
21. FIKUS Magdalena, NURKOWSKA Joanna : Sukces w owczej skórze. Wiedza i Życie 1997 nr 5 s. 12–18, il.
Istota eksperymentu sklonowania owcy.

22. KASTORY Bożena : Fabryka życia. Wprost 1997 nr 10 s. 64–65.
23. KASTORY Bożena : Genesis. Wprost 1997 nr 11 s. 64–66, il.
24. KASTORY Bożena : Sobowtór z próbki. Wprost 1996 nr 24 s. 76–77.
Klonowanie embrionów zwierzęcych.
25. ŁODYŃSKI Andrzej : Hello, Dolly! Klonowanie : zabawa w Stwórcę? Polityka 1997 nr 10 s. 82–84, il.
26. PETERS Lesław : Klonowanie. Więcej obaw niż nadziei. Przekrój 1997 nr 13 s. 9–11.
27. POPHAM Peter : Owca, która wstrząsnęła światem. Forum 1997 nr 11 s. 12–13.
28. PRYMAKOWSKA-BOSAK Marta : Jak narodziła się owca Dolly. Szczegóły kontrowersyjnego eksperymentu genetyków z Edynburga. Życie 1997 nr 52 s. 7, rys.
29. SAFJAN Marek : Świat się boi. Rozm. przepr. Anna Maria Kaczmarek. Prawo i Życie 1997 nr 14 s. 10.
30. SŁONIMSKI Piotr : Komórki do wynajęcia. Rozm. przepr. Bożena Kastory. Wprost 1997 nr 11 s. 66–67.
31. SŁONIMSKI Piotr : O jagnięciu Dolly i manipulacji genetycznej. Rozm. przepr. Bożena Puchalska. Wiad. Kult. 1997 nr 11 s. 9.
32. SZREDER Gustaw : Najpierw owca, później pasterz? Wiad. Kult. 1997 nr 10 s. 7.
33. SZYMBORSKI Krzysztof: Hallo Dolly! Gaz. Wyborcza 1997 nr 50 s. 14.
Opis eksperymentu z klonowaniem.
34. TWARDOWSKI Tomasz : Targ o duszę klona. Rozm. przepr. Katarzyna Sułek. Polityka 1997 nr 12 s. 73–74.
35. WAR : Klonować! Rośnie sprzeciw. Gaz. Wyborcza 1997 nr 56 s. 14.

36. WOJTASIŃSKI Zbigniew : Spokojnie, to tylko klonowanie. Można powielić ciało człowieka, ale nie jego mózg i psychikę. Rzeczpospolita 1997 nr 54 s. 22.
37. Z.W. : Sobowtór na zamówienie. Teoretycznie naukowcy są w stanie sklonować ludzi, którzy dawno już nie żyją. Rzeczpospolita 1997 nr 48 dod. Nauka i Technika s. 25.

Beata Rudzka-Florczuk

Władysława Knosała (1908–1997) Wybór materiałów

Władysława Knosała urodziła się 7 X 1908 roku w Płotowie, w rodzinie Weroniki i Jana Styp-Rykowskiego, działacza kaszubskiego, prezesa Związku Polaków w Niemczech w rejencji koszalińskiej.

Od 1935 roku w Olsztynie, nauczycielka szkoły polskiej, działaczka kulturalno-oświatowa, członek Związku Polaków w Niemczech. W czasie wojny więziona, w 1945 roku wróciła do Olsztyna. Nauczycielka w Liceum Ogólnokształcącym, Wyższej Szkole Rolniczej (obecnie ART), Studium Nauczycielskim (WSP). Członek zespołu redakcyjnego „Słowa na Warmii i Mazurach”. Odznaczona Krzyżem Kawalerskim OOP z Gwiazdą, Złotym Krzyżem Zasługi, laureatka m.in. nagrody regionalnej im. Michała Lengowskiego (1976), Medalu Honorowego „Mazurka Dąbrowskiego” (1998). Opublikowała wiele artykułów i dwa tomy wspomnień.

Zmarła 19 sierpnia 1997 roku w Bytowie.

KNOSAŁA Władysława

1. Była nas gromadka spora / Władysława Knosała. — Olsztyn : „Pojezierze”, 1972. — 293, 3 s., [30] s. tabl. : faks., fot., portr. ; 17 cm
2. Utrwalić pamięć : o rodzinie Styp-Rekowskich z Płotowa / Władysława Knosała. — Gdańsk : Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Zarząd Główny ; Bytów : Muzeum Zachodnio-Kaszubskie, 1994. — 246 s. ; fot., portr. ; 21 cm

Opracowania

3. BRUSKI Ireneusz : Śp. Władysława Knosała. *Posł. Warm.* 1997 nr 20 s. 7.
4. BRUSKI Ireneusz : Władysława Knosała nie żyje. *Tyg. Powsz.* 1997 nr 40 s. 4.
5. CHŁOSTA Jan : Biografia Polki z Kaszub. *Kierunki* 1988 nr 43 s. 6.
6. CHŁOSTA Jan : [Pięćdziesiąt] 50 lat działalności dla Kaszub i Warmii. Jubileusz Władysławy Knosaliny. *Sł. Powsz.* 1983 nr 200 s. 14, portr.
7. DRAMIŃSKI Andrzej : Okruchy twardego życia. *Nasza Wieś* 1989 nr 16 s. 6, il.
8. DUDZIŃSKA Zofia : Czas dopełniony. *Dz. Pojezierza* 1988 nr 197 s. 3, il.
9. DUDZIŃSKA Zofia : Z książki rodziny i ziemi. *Dz. Pojezierza* 1983 nr 202 s. 5, il.

10. FILIPKOWSKI Tadeusz
W obronie polskiego trwania : nauczyciele polscy na Warmii, Mazurach i Powiślu / Tadeusz Filipkowski. — Olsztyn : OBN, 1989. — S. 77-79 : Knosąła Władysława. — Bibliogr.
11. J.Ch. : Jubileusz pracowitego życia. 60-lecie pracy Władysławy Knosąły. Słowo 1993 nr 181 s. 7.
12. J.Ch. : Życie pełne pracy i trudu. 85-lecie urodzin Władysławy Knosąły. Gaz. Olszt. 1993 nr 196 s. 2.
13. M.B. : Spiżowa biografia. 80. urodziny. Gaz. Olszt. 1988 nr 236 s. 1, 3, il.
14. ORACKI Tadeusz
Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla XIX i XX wieku (do 1945 roku) / Tadeusz Oracki. — Warszawa : PAX, 1983. — S. 161 : Knosąła Władysława. — Bibliogr.
15. /seb/ : Wieczór Knosaliny. Biografia prawie ze spiżu. Dz. Pojezierza 1997 nr 195 s. 9.
16. /z/ : Jubileusz Władysławy Knosąły. Posł. Warm. 1993 nr 23 s. 8.

Anna Wysocka

Dzienniki pisarzy polskich, cz. 2

Pierwsza część zestawienia (Bibl. Olszt. 1997 nr 1/2) poświęcona była dziennikom intymnym pisarzy, wydanym w ostatnim dziesięcioleciu. Poniższa dotyczy **dzienników literackich** najwybitniejszych polskich pisarzy współczesnych, pisanych z myślą o bieżącym druku w czasopismach i dopiero potem wydanych w formie książkowej. *Dziennik* Gombrowicza ukazywał się w odcinkach w paryskiej „Kulturze”, tam również na bieżąco drukował Herling-Grudziński swój *Dziennik pisany nocą*. Dopiero w ostatnich latach przeniósł się na łamy „Tygodnika Powszechnego”, a potem „Rzeczpospolitej”. *Z dnia na dzień* i *Gra z cieniem* Andrzejewskiego swoje pierwodruki miały w „Literaturze”, która w latach 70. ukazywała się jako tygodnik.

Różna jest ranga i waga tych pisarskich wyznań. Dzienniki Gombrowicza i Herlinga-Grudzińskiego są dyskusją z epoką, wielką literaturą. Sprawy osobiste to w nich pretekst. Nie mają tego rozmachu, ani tej wielkości zapiski Andrzejewskiego, tworzenie ze świadomością, że ich pierwszym i aktywnym czytelnikiem jest cenzor.

GOMBROWICZ Witold

Dziennik 1953–1956. — Paryż : Instytut Literacki, 1957

Dziennik 1957–1961. — Paryż : Instytut Literacki, 1962

Dziennik 1961–1966. — Paryż : Instytut Literacki, 1966

Wydanie krajowe. Dzieła. T. 7–10. — Kraków : Wydaw. Literackie, 1987–1992. T. 10 : Dziennik 1967–1969 zawiera: *Rozmowy z Gombrowiczem* Denisa de Roux, fragmenty *Dziennika*, uzupełnienia ocenzurowanych wydań *Dziennika* z lat poprzednich, ostatni wywiad Gombrowicza i szkic *Byłem pierwszym strukturalistą*.

Rec. i omówienia: BARILI Renato: Sartre i Camus w „Dzienniku”. Pam. Lit. 1973 z. 4 s. 311–322. — GĘBALA Stanisław: „Dziennik” Gombrowicza — problemy autokreacji. Mies. Lit. 1977 nr 8 s. 56–65. — SULIKOWSKI Andrzej: Egotyzm i egzotyzm. O „Dzienniku” Gombrowicza. Pam. Lit. 1979 z. 3 s. 95–114. — KARPIŃSKI Wojciech: Głos Gombrowicza („Dzienniki”). *Twórczość* 1980 nr 6 s. 140–144. Toż. *zmien. i poszerz.* Zesz. Lit. 1997 nr 2(58) s. 13–26. — KOWALCZYK Andrzej: Gombrowicz i Husserl. O fenomenologicznych inspiracjach w „Dzienniku”. *Znak* 1984 nr 5–6 s. 611–628. — DOMAGALSKI Jerzy: „Nieszczera szczerłość”. Proust w „Dzienniku” Gombrowicza. Pam. Lit. 1985 z. 4 s. 53–87. — *Diagnoza stanu świadomości Polaków zawarta w „Dzienniku” Witolda Gombrowicza / Stanisław Gębala // W: Pisarz na obczyźnie*

/ praca zbior. pod red. T. Bujnickiego i W. Wyskiela. — Wrocław: Ossol., 1985. — S. 139–156. — KOWALSKA Aniela: Gombrowiczowskie dyskursy o literaturze i krytyce. Pr. Polonist. seria 41: 1985 s. 393–404. — Problematyka marksistowska w „Dzienniku” Gombrowicza, czyli jedenasty esej przy Gombrowiczu / Józef Olejniczak // W: *Studia skamandryckie i inne* / pod red. I. Opackiego i T. Stępnia. — Katowice: Uniwersytet Śląski, 1985. — S. 134–152. — ACIŃ Jovica: Z historii grymasu. Odjazdy przy lekturze „Dziennika”. *Twórczość* 1986 nr 11/12 s. 158–171. — BIELECKI Krzysztof: „Piesek mokry lub tylko wilgotny” czyli „Dzienniki” Gombrowicza przeciw poezji i poetom. *Poezja* 1987 nr 8 s. 65–72. — GOĆKOWSKI Janusz: Gombrowicza szarża na artystów. *Odra* 1987 nr 9 s. 54–59. — MARX Jan: Na samym dniu faktu dokonanego. *Odrodzenie* 1987 nr 5 s. 10–11. — ADAMCZYK Kazimierz: O wiarygodności dziennikowej formy przekazu (Lechoń, Gombrowicz, Herling-Grudziński). *Ruch Lit.* 1989 nr 1 s. 35–65. — NAPIERAŁA Konrad: 107 zaginionych słów. [Ingerencje cenzorskie w „Dzienniku”]. *Wprost* 1989 nr 15 s. 22–23. — CZACHOWSKA Agnieszka: Sekret egotysty. [Dot. „Dziennika” 1967–1969]. *Twórczość* 1993 nr 10 s. 108–112. — Rytm czyli powinność / Jacek ŁUKASIEWICZ. — Wrocław: Tow. Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1993. — S. 73–85: Z marginesu „Dziennika” Gombrowicza. — MORAWIEC Elżbieta: „Dziennik” czytany dzisiaj. *Arka* 1993 nr 6(48) s. 92–97. — SMORAĞ Małgorzata: Pisarz i redaktor. *Ex Libris* 1993 nr 36 s. 4–5. — CZERMIŃSKA Małgorzata: Autobiografia jako wyzwanie. (O „Dzienniku” Gombrowicza). *Teksty Drugie* 1994 nr 1 s. 49–58. — KUHARSKI Allen: Gombrowicz i Faust. *Dialog* 1995 nr 10 s. 100–105. — MARX Jan: Najszczęszy pisarz polski. Refleksje o „Dzienniku” Witolda Gombrowicza. *Nowy Tyg. Popularny* 1995 nr 31 s. 13; nr 32 s. 13.

HERLING-GRUDZIŃSKI Gustaw

Dziennik pisany nocą : 1971–1972. — Paryż : Instytut Literacki, 1973 (wyd. krajowe Res Publica 1990)

Dziennik pisany nocą : 1973–1979. — Paryż : Instytut Literacki, 1980 (wyd. krajowe NOWA 1983 podziemne)

Dziennik pisany nocą : 1980–1983. — Paryż : Instytut Literacki, 1984 (wyd. krajowe Res Publica 1990)

Dziennik pisany nocą : 1984–1988. — Paryż : Instytut Literacki, 1989 (wyd. krajowe „Plejada” 1990, „Czytelnik” 1996)

Dziennik pisany nocą : 1989–1992. — Warszawa: „Czytelnik”, 1993

Rec. i omówienia: LENGREN Magdalena: Nocne egzorcyzmy. *Twórczość* 1990 nr 12 s. 118–120 [Dz. 1971–72]. — MICHNIK Adam: Zapis czasu. (Nad

„Dziennikiem pisanym nocą” 1980–1984). Krytyka 1991 nr 34/35 s. 145–160. — SOBECZKO Tomasz: Autoportret w miniaturze. Więź 1991 nr 3 s. 156–158. — WYSKIEL Wojciech: Księga Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Dekada Lit. 1991 nr 22 s. 1, 4–5, 9, portr. — ZIELIŃSKA Barbara: Dziennik pisany nocą jako portret epoki. Odra 1991 nr 4 s. 58–62. — MORAWIEC Elżbieta: Ogrom świata i serce rzeczy. [Dot. Dz. 1989–1992]. Arka 1993 nr 46 s. 188–191. — BOLECKI Władysław: Dziennik pisany nocą Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Rocz. Tow. Lit. Mickiewicza R. 28: 1993 wyd. 1994 s. 55–62. — Bibliogr. — PIETRZAK Anna: Dziennik pisany nocą 1989–1992. Prz. Powsz. 1994 nr 3 s. 377–380.

ANDRZEJEWSKI Jerzy

Gra z cieniem : dziennik literacki 1972–1979. — Warszawa: „Czytelnik”, 1987
 Z dnia na dzień: dziennik literacki 1972–1979. T. 1–2. — Warszawa : „Czytelnik”, 1987

Rec. i omówienia: **Gra z cieniem**. DRZEWUCKI Janusz: Samotność. Twórczość 1988 nr 11 s. 112–115. — KOZNIIEWSKI Kazimierz: Nieład serca. Polityka 1988 nr 45 s. 8, portr. — KULIKOWSKI Bogdan: Andrzejewskiego dziennik literacki. Nowe Książ. 1998 nr 7/8 s. 59–60. — MARX Jan: Egipskie zapalenie oczu. [Dot. także „Z dnia na dzień”]. Kultura 1998 nr 46 s. 9. — KOCHAŃCZYK Alina: Smutek żywiołów nienazwanych. [Dot. także „Z dnia na dzień”]. Akcent 1989 nr 3 s. 65–71. — MUSIAŁ Andrzej: Bywam młodością zakłętą. Autograf 1989 nr 3 s. 60–61.

Z dnia na dzień. DRZEWUCKI Janusz: Wybitność. Twórczość 1989 nr 2 s. 105–107. — OLSZEWSKI Tadeusz: Autoportret prawie wierny. Nowe Książ. 1989 nr 14–16, il. — Pisarz i historia. O dziennikach Jerzego Andrzejewskiego / Alina Kochańczyk // W: **Wśród starych i nowych lektur szkolnych: zbiór analiz i interpretacji** / pod red. Piotra Żbikowskiego. — Rzeszów: WSP, 1994. — S. 233–336.

Oprac. Jolanta Juran

Prasa o bibliotekach woj. olsztyńskiego w 1997 roku

ACHREMCZYK Stanisław : Odgłosy historyczne. Rozmowa z prof. [...], dyrektorem Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Rozm. przepr. Stanisław Jermakowicz. Gaz. Olszt. 1997 nr 66 s. 11, il.

Ośrodek Badań Naukowych, m.in. wydawnictwo i biblioteka.

(Anna) : ART inwestuje w bibliotekę na miarę uniwersytetu. Dz. Pojezierza 1997 nr 109 s. 8, rys.

Rozbudowa biblioteki ART.

(Anna) : Grzyby w książkach i na ścianie. Trzy lata remontu. Dz. Pojezierza 1997 nr 29 s. 9.

Remont Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Starym Ratuszu.

(Anna) : Książka z komputera. Dz. Pojezierza 1997 nr 110 s. 8.

Komputeryzacja biblioteki ART.

(Anna) : Kto zapomniał o kasie? Staje remont biblioteki na starówce. Dz. Pojezierza 1997 nr 95 s. 8, il.

(Anna) : Rachunki uregulowane, książki uratowane. Dz. Pojezierza 1997 nr 171 s. 8, il.

Remont budynku WBP (Stary Ratusz).

(Anna) : Wytrześć książki! Czysztka w bibliotece. Dz. Pojezierza 1997 nr 16 s. 10.

Remont Starego Ratusza, siedziby WBP w Olsztynie.

(Bach) : Zażywna pięćdziesięciolatka. Nasz Mazur 1997 nr 23 s. 8, il.

50-lecie działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczytnie.

(bb) : Biblioteka uratowana. Wojewoda sypnął groszem. Dz. Pojezierza 1997 nr 109 s. 1.

WBP w Starym Ratuszu.

(bb) : Dawnych wieczorów czar. 50 lat iławskiej biblioteki. Dz. Pojezierza 1997 nr 110 s. 7.

Wieczory autorskie, m.in. Zbigniewa Nienackiego i E. Stachury.

(bb) : Internet między książkami. 50-lecie iławskiej biblioteki. Dz. Pojezierza 1997 nr 109 s. 3.

(bb) : Książka na bruk? Iławski samorząd szuka oszczędności. Dz. Pojezierza 1997 nr 70 s. 1.

Likwidacja biblioteki miejskiej w szpitalu.

(bb) : Multimedia w iławskiej bibliotece. Ministerstwo sypnęło groszem. Dz. Pojezierza 1997 nr 90 s. 1.

Dotacja Ministerstwa Kultury i Sztuki dla Miejskiej Biblioteki Publicznej.

BILIŃSKI Lucjan : Ustawa o bibliotekach w drugim i trzecim czytaniu. Bibliotekarz 1997 nr 7/8 s. 26–29.

M.in. wystąpienie olsztyńskich posłów Jana Budkiewicza i Ireny Petryny.

BORZYSZKOWSKI Marian : Boże Narodzenie w sztuce. Gaz. Olszt. 1997 nr 1 s. 9, il.

Wystawa nt. „Boże Narodzenie w sztuce niemieckiej XVI w.” w Bibliotece Warmińskiego Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie.

BORZYSZKOWSKI Marian : Wystawa na tysiąclecie... Gaz. Olszt. 1997 nr 77 s. 6.

Wystawa w Bibliotece „Hosianum” poświęcona tysiącletniej rocznicy śmierci św. Wojciecha.

BURSKA Joanna : Sesja naukowa z okazji 50-lecia działalności polskich bibliotek publicznych na Warmii i Mazurach. Bibliotekarz 1997 nr 2 s. 27.

25–26 XI 1996 w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie.

bw : Atrakcyjna biblioteka. Gaz. Olszt. 1997 nr 14 s. 4, il.

Oddział Literatury Zagranicznej WBP w Olsztynie.

- CHROMIEC Elżbieta : Rok siedmiu cudów. Dz. Pojezierza 1997 nr 113 s. 12.
Wspomnienia dot. pracy autorki w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w roku 1981/1982. Praca nagrodzona w konkursie „Moja biblioteka”.
- CIESIELSKA Łucja : Udostępnianie — moja miłość. Por. Bibl. 1997 nr 7/8 s. 19–20.
Czytelnia WBP w Olsztynie.
- DUKSA Piotr : Nowa biblioteka. Posł. Warm. 1997 nr 19 s. 2.
Nowy budynek biblioteki „Hosianum” w Olsztynie.
- (ed) : Konkurs z honorem. Bibliotekarze i czytelnicy piszą. Dz. Pojezierza 1997 nr 101 s. 4.
Laureaci konkursu „Moja Biblioteka” zorg. przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie.
- EHMER Ginter : Zaczytani w ratuszu... Tłum. Grzegorz Cygan, Gerard Cygan. Gaz. Olszt. 1997 nr 173 s. 5, il.
Biblioteka miejska Olsztyna w Starym Ratuszu od 1928 r.
- FILIPKOWSKI Marian : Koło, które zbliżyło sieci i zintegrowało środowisko. Por. Bibl. 1997 nr 2 s. 15–17.
Działalność Koła Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Szczytnie.
- GIŻYŃSKA-BURAKOWSKA Halina : Rosła razem z miastem — 50 lat MBP w Olsztynie. Bibliotekarz 1997 nr 7/8 s. 33–36.
- GRABOWSKA Jaga : Tomy bez domu. ART. Studenci pozbawieni dostępu do książek. Gaz. Warmii i Mazur 1997 nr 262 s. 3.
Biblioteka Wydziału Mechanicznego ART.
- GROSZKOWSKI Roman : Szkic dziejów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie. Bibl. Olszt. 1997 nr 1/2 s. 36–44.
- J.R. : Woluminy w Redykajnach. Gaz. Olszt. 1997 nr 156 s. 5.
Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie.
- JURAN Jolanta : Olsztyński w Olsztynie. Kto chce zdobyć sławę i pieniądze? Gaz. Olszt. 1997 nr 114 s. 7, il.
Tadeusz Nowakowski, jego książki w zbiorach bibliotek olsztyńskich.

kas : W poszukiwaniu lektury. Gaz. Olszt. 1997 nr 98 s. 5.

Dot. bibliotek szkół podstawowych Olsztyna.

(km) : Starodruki w Internecie. Biblioteka „Hosianum” otwarta. Dz. Pojezierza 1997 nr 204 s. 1, il.

Nowa biblioteka Warmińskiego Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie.

KONKURS SBP na najlepsze prace magisterskie. Bibliotekarz 1997 nr 4 s. 29.

M.in. za prace wykonane pod kier. dr Korduli Szczechury w WSP w Olsztynie dla Alicji Puciłowskiej, Krystyny Reszczyńskiej, Jolanty Tanajewskiej-Równiak.

KSIĄŻEK Marek : Jak car z żołnierzem. Poligon w literaturze. Dz. Pojezierza 1997 nr 123 s. 9.

Spotkanie autorskie Marka Ławrynowicza w WBP w Olsztynie.

leś : Biblioteka jak nowa. Młotem, szpachlą, preparatem. Gaz. Olszt. 1997 nr 176 s. 5.

Remont w bibliotece OBN.

LT : Informacje nie tylko na wakacje. Po projekt domku — do centrum. Dz. Pojezierza 1997 nr 134 s. 8.

Centrum Informacji Technicznej i Biznesowej przy bibliotece miejskiej w Dajtkach.

LUBIŃSKA Ewa : [Pięćdziesięciolecie] 50-lecie biblioteki w Szczytnie. Kurek Mazur. 1997 nr 21 s. 7.

ŁAWRYNOWICZ Roman : Konstytucja biblioteczna. Wiad. Kult. 1997 nr 22 s. 7.

Omówienie nowej ustawy o bibliotekach.

MAB : Biblioteka z tradycjami. Funkcjonuje już prawie wiek. Trybuna 1997 nr 12 s. 13.

Dzieje biblioteki w Lamkowie od 1890 r. i jej patron Franciszek Szczepański.

mag : Książka w cenie. Gaz. Olszt. 1997 nr 111 s. 4.

Biblioteka gminna w Miłomłynie.

MIODUSZEWSKA Anna : Rosną mury biblioteki ART. Szklane hole, zdobne łuki. Dz. Pojezierza 1997 nr 199 s. 8, il.

NA SEJMIKU o roli bibliotek oświatowych w ławskiej edukacji. Por. Bibl. 1997 nr 7/8 s. 15.

Sejmik Bibliotekarski w Ławie (spotkanie nadzoru pedagogicznego i władz miejskich z bibliotekarzami bibliotek szkolnych i pedagogicznych).

NIESIOBĘDZKI Wiesław : Coś ty Ławie zrobił, Stedzie... Edward Stachura miałby dziś 60 lat. Dz. Pojezierza 1997 nr 71 s. 17, il.

Edward Stachura, twórczość i życie, pobyty w Ławie. Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Stachury.

NIESIOBĘDZKI Wiesław : [Pięćdziesięciolecie] 50-lecie bibliotek ławskich. Por. Bibl. 1997 nr 9 s. 26–29, il.

NIESIOBĘDZKI Wiesław : Słowo o Edwardzie Stachurze w 60. rocznicę urodzin patrona Miejskiej Biblioteki w Ławie. Por. Bibl. 1997 nr 7/8 s. 23–26, il.

NOWE władze Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wybrane przez Krajowy Zjazd Delegatów dnia 14 czerwca 1997 r. Por. Bibl. 1997 nr 7/8 s. 4–5. M.in. członek Zarządu Głównego SBP — Włodzimierz Sebastyański z ART.

(old) : Książki wygrywają z wideo. Niezwyczajna biblioteka. Dz. Pojezierza 1997 nr 85 s. 7.

Miejska Biblioteka Publiczna w Morągu.

PIJANOWSKA Jadwiga : Młody czytelnik w bibliotece publicznej. Bibl. Olszt. 1997 nr 1/2 s. 7–30.

Na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczytnie.

(r) : Nowy gmach biblioteki seminaryjnej. Posł. Warm. 1997 nr 16 s. 8.

Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie-Redykajnach.

SAWICKI Marian : Szczęśliwe bibliotekarki. Dz. Pojezierza 1997 nr 18 s. 4, il.

Bartoszycka biblioteka miejska.

(seb) : Pół wieku miejskich książek. Jubileusz w Bartoszczach. Dz. Pojezierza 1997 nr 206 s. 3.

Biblioteka Miejska w Bartoszczach.

sej : Konkursowe biblioteki. Gaz. Olszt. 1997 nr 106 s. 5.

Laureaci konkursu „Moja biblioteka” zorg. przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną.

sej : Piękna do magazynu. Gaz. Olszt. 1997 nr 9 s. 5.

Funkcjonowanie wypożyczalni WBP w Starym Ratuszu w warunkach remontu.

smb : Biblioteczne przeprowadzki. Mniej metrów, więcej książek. Gaz. Olszt. 1997 nr 64 s. 5.

Działalność bibliotek miejskich Olsztyna (MOK).

STARY RATUSZ — zapleczem uniwersytetu? Dobre dni kultury. Wektory 1997 nr 7 s. 3.

Remont w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Starym Ratuszu w Olsztynie.

SZYŁŁEJKO Tadeusz : Niedostępne książki. Olsztyn. Stary Ratusz nadal w remoncie. Gaz. Warmii i Mazur 1997 nr 258 s. 2, il.

Remont Starego Ratusza, siedziby Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie.

ŚLESIŃSKI Zbigniew : Lekcje z kasety. Mamy centrum multimedialne. Dz. Pojezierza 1997 nr 219 s. 8.

Powszechna Wideoteka Edukacyjna w Wojewódzkiej Bibliotece Pedagogicznej w Olsztynie.

ŚLESIŃSKI Zbigniew : Źródło wiedzy o regionie. Gaz. Olszt. 1997 nr 115 s. 5.
Wystawa poświęcona piśmiennictwu regionu w latach 1996–97 w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej.

ŚLESIŃSKI Zbigniew : Źródło wiedzy o regionie. Kajet 1997 nr 4 s. 35.

Wystawa „Piśmiennictwo regionu 1996–1997 w Pedagogicznej Bibliotece Publicznej w Olsztynie.

TAS : „Ludlummy” spakowane. Olsztyn. Remont w Starym Ratuszu. Gaz. Warmii i Mazur 1997 nr 21 s. 3.

tj : Pół wieku z książką. Bartoszyce lubią czytać. Dz. Pojezierza 1997 nr 208 s. 4.

50-lecie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach.

tm : Czekanie na remont. Rozwód biblioteki z USC. Dz. Pojezierza 1997 nr 12 s. 7, il.

TONDEL Janusz

Biblioteka Zamkowa (1529–1568) księcia Albrechta pruskiego w Królewcu / Janusz Tondel. — Toruń, 1992

Rec. : MAŁŁEK Janusz, Roczn. Bibl. Narod. t. 30/31 1994–1995 [wyd. 1997] s. 360–363.

WIECZOREK Mirosław : Konkurując z wodociągiem. Gaz. Olszt. 1997 nr 221 s. 7, il.

Funkcjonowanie bibliotek publicznych w woj. olsztyńskim po 1989 r. Również Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie.

WIŚNIEWSKI Remigiusz : Moja biblioteka. Gaz. Olszt. 1997 nr 104 s. 9.

Tekst nagrodzony w konkursie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej pt. „Moja biblioteka”.

Wnies : Dobrze w mieście, źle na wsi. Łąwa. Dz. Pojezierza 1997 nr 14 s. 4.

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze koła Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Ławie.

Wnies. : Nowoczesność w bibliotece. Łąwa bliżej świata. Dz. Pojezierza 1997 nr 218 s. 4.

Komputeryzacja w MBP w Ławie.

wu-ka : Biblioteka z tradycjami. Gaz. Olszt. 1997 nr 3 s. 4.

50-lecie biblioteki w Lamkowie.

Irena Walczak

VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE

Źródła informacyjno-bibliograficzne (Wybór nabytków WBP w Olsztynie)

1. ALMANACH wiedzy powszechnej : 1996/97 / red. Romuald Choromański, Agnieszka Głosek, Jarosław Suproniuk. — Warszawa: Wydaw. „Skrzydła”, 1997. — 922 s.

Almanach ten, to zgodnie z informacją na okładce, zbiór wiadomości potrzebnych, pożytecznych i ciekawych do użytku zawodowego, domowego i szkolnego. Jest to prawdziwa skarbnica wiedzy, tym cenniejsza, iż wydawca zapowiada coroczną nową edycję.

Zawarto tu olbrzymią ilość informacji, zebranych w podstawowych działach takich jak: kalendarium wydarzeń, ustrój, polityka, gospodarka i dzieje świata, religie, kultura, zdrowie, oświata, informacje prawne i in.

Wydawnictwo to, imponujące ilością prezentowanych danych i rzeczowych informacji (częstokroć trudnych do odnalezienia i rozproszonych po wielu źródłach) winno wzbogacić księgozbiór każdej biblioteki.

2. GEISS Imanuel

Dzieje świata : daty i konteksty historii powszechnej / Immanuel Geiss; przeł. z niem. Marek M. Dziekan. — Katowice : Książnica, 1997. — 573 s.

Książka ta, to przejrzyste kompendium wiedzy, prezentujące chronologicznie i przekrojowo historię świata — od pojawienia się człowieka, aż po czasy współczesne. Część pierwszą publikacji stanowią ściśle chronologiczne rozdziały z dziejów świata, z zaznaczonymi datami granicznymi, gdzie historię danego okresu potraktowano globalnie, unikając ograniczeń narodowych.

Druga, równorzędna część książki to tzw. Aneks. Jest on odmiennym sposobem przedstawienia materiału historycznego z części poprzedniej. Zastosowano tu system kalendarium, drzew genealogicznych, tabel, zestawień i schematów. Pracę uzupełnia indeks osobowy.

3. HINDLE Tim

Leksykon — finanse / Tim Hindle; przekł. z ang. Aldona i Witold Matuszyńscy. — Warszawa : Studio Emka, 1997. — 280 s. — (The Economist Book)

Leksykon, napisany przez byłego redaktora naczelnego „The Economist”, przeznaczony jest dla tych, którym czytanie tego czasopisma sprawia trudność. Cz. 1 leksykonu zawiera szkice dotyczące najważniejszych zagadnień współczesnego świata finansów. Cz. 2 jest to słownik terminów powszechnie używanych w finansach i handlu, wraz ze zwięzłymi objaśnieniami.

4. KOTLER Philip

Marketing : analiza, planowanie, wdrażanie i kontrola / Philip Kotler ; [tł. z ang.] . — [Wyd. 6]. — Warszawa : Gebethner i S-ka, [1997]. — XXX, 745 s. : rys., wykry.

Podręcznik ten jest kolejnym wydaniem klasycznej już pracy autora, będącego światowym autorytetem w dziedzinie marketingu.

Marketing potraktowano tu interdyscyplinarnie, wiążąc go z ekonomią, zarządzaniem i innymi dyscyplinami i osądzając w realiach współczesnego życia gospodarczego. Omówiono tu społeczne i strategiczne podstawy teorii i praktyki marketingu, pojęcia i narzędzia służące do analizy rynku, zasady oceny i prognozowania rynków, projektowanie strategii marketingowych.

Posługiwanie się pracą ułatwia indeks terminów i pojęć.

5. LEKSYKON — marketing / [przekł. z ang.] Marek Szpanowski, Magdalena Jóźwicka. — Warszawa : Studio Emka, 1997. — 254 s. — (The Economist)

Leksykon w sposób lekki i przystępny wyjaśnia podstawowe pojęcia z zakresu marketingu. Część 1. to cztery eseje będące wprowadzeniem do tematu. Część 2. obejmuje słownik podstawowych terminów (w brzmieniu angielskim i polskim), używanych przez praktyków marketingu.

Publikację zamyka wykaz haseł w polskiej wersji.

6. MAŁA encyklopedia filozofii : pojęcia, problemy, kierunki, szkoły / [aut.] Józef Dębowski [i in.]. — Bydgoszcz : Branta, 1996. — 572 s.

Encyklopedia ta zawiera zestaw podstawowych terminów i pojęć filozoficznych oraz zwięzłe omówienie wybranych szkół, nurtów i prądów filozoficznych. Od typowych publikacji słownikowych pracę tę odróżnia systematyczne opracowanie poszczególnych okresów w dziejach filozofii oraz tzw. hasła narodowe, dotyczące filozofii w wybranych krajach.

7. MAZUR Grzegorz, WĘGIERSKI Jerzy

Konspiracja lwowska 1939–1944 : słownik biograficzny / Grzegorz Mazur, Jerzy Węgierski. — Katowice : Unia, 1997. — 254 s.: fot.

Słownik zawiera biogramy 185 osób, które odegrały czołową rolę w polskim podziemiu wojskowym, na terenie województw południowo-wschodnich w czasie II wojny światowej. Uwzględniono tu osoby pełniące funkcje kombatantów, szefów sztabu, delegatów rządu, dowódców oddziałów leśnych. Obszerne życiorysy zaopatrzone w liczne fotografie.

Część biograficzną publikacji poprzedza rozdział omawiający działalność konspiracyjną na terytorium Obszaru nr 3 ZWZ–AK–NIE.

8. OLSZEWSKI Henryk

Słownik twórców idei / Henryk Olszewski. — Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1998. — 473 s. — (Poznańskie Słowniki Biograficzne)

W Słowniku zamieszczono biogramy 117 wybitnych socjologów, etyków, filozofów, teologów, teoretyków i techników rządu, pisarzy politycznych i dyplomatów. Poprzez pryzmat ich życia i twórczości ukazano główne idee, doktryny i teorie towarzyszące rozwojowi cywilizacji od starożytności po czasy współczesne.

Poza krótką częścią biograficzną hasła zawierają wykazy tekstów będących wykładem omawianej idei.

9. RADZIUKIEWICZ Renata, RADZIUKIEWICZ Rajmund

Słownik terminów używanych w bankowości / Renata Radziukiewicz, Rajmund Radziukiewicz. — Warszawa : Wydaw. BART, 1997. — 208 s.

Słownik ten definiuje podstawowe terminy ze świata finansów. Nie ma on charakteru podręcznikowego lecz stanowi kompendium praktyczne, skierowane do pracowników i klientów banku.

Przy wszystkich hasłach podano angielskie odpowiedniki, używane w literaturze fachowej.

10. ROSZKOWSKI Wojciech

Półwiecze: historia polityczna świata po 1945 roku / Wojciech Roszkowski. — Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1997. — 635 s. : fot., m., portr. — Bibliogr.

Książka ta, to synteza powojennych dziejów świata, pisana świetnym językiem i w sposób (zgodnie ze słowami autora) „wolny od ideologii, ale niewolny od ocen”.

Historię półwiecza zaprezentowano w układzie chronologicznym, z podziałem na siedem głównych części — lata 1945–53, 1953–62, 1962–70, 1970–79, 1979–85, 1985–1991 i rozdział ostatni poświęcony nowemu układowi sił w świecie.

cie. W każdym z rozdziałów omówiono stosunki międzynarodowe, wydarzenia w bloku państw zachodnich i socjalistycznych oraz w pozostałych krajach.

W załączniku do publikacji zamieszczono *Charakterystykę głównych państw świata*, opracowaną w formie tabel statystycznych, obszerną bibliografię i indeksy : osób, nazw geograficznych i etnicznych.

11. SŁOWNIK literatury popularnej / pod red. Tadeusza Żabskiego. — Wrocław : Tow. Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1997. — 536, [3] s., XX s. tabl. kolor. : il., fot., portr.

Słownik ten poświęcono, zgodnie z definicją „dziedziny twórczości literackiej, obejmującej utwory przeznaczone dla szerokiego kręgu czytelników i nastawione na realizację ich potrzeb osobowościowych, na dostarczenie im rozrywki i silnych przeżyć emocjonalnych”.

Praca ta jest próbą podsumowania stanu wiedzy na temat literatury popularnej w Polsce, jak i „rejestrzem zagadnień wymagających gruntownych opracowań”.

Słownik zawiera hasła szczegółowe — omawiające gatunki, ich właściwości i rozwój oraz hasła poświęcone autorom, niektórym dziełom i postaciom literackim.

Publikację wzbogacają liczne ilustracje, prezentujące okładki książek. Pracę zamykają : indeks nazwisk, indeks tytułów oraz słownik literatury popularnej w układzie systematycznym.

12. SŁOWNIK twórców kultury niemieckojęzycznej / [aut.] Hubert Orłowski [i in.]. — Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1997. — 328 s.

Słownik zawiera życiorysy wybitnych postaci z dziejów kultury niemieckiego obszaru językowego. Uwzględniono w nim biogramy pisarzy, kompozytorów, architektów, twórców dzieł teatralnych i filmowych, polityków, ideologów, przywódców ruchów religijnych. Swe miejsce znaleźli tu również filozofowie, pedagodzy, odkrywcy, wynalazcy, których twórczość wykroczyła poza wąskie, zawodowe ramy.

Słownik, opracowany przez historyków z poznańskiego ośrodka germanistycznego, wydobywa związki poszczególnych twórców z polską kulturą. Podano w nim polskie tytuły dzieł przetłumaczonych oraz monografie o danej postaci w języku polskim.

Publikacja adresowana jest do uczniów i nauczycieli oraz miłośników kultury obszaru niemieckojęzycznego.

13. ŚWIAT w liczbach : 1997 / [przekł. z ang. Aldona i Witold Matuszyński]. — Warszawa : Studio Emka, 1997. — 217 s. — (The Economist Books)

Świat w liczbach, to coroczne kieszonkowe wydawnictwo, opracowane przez grono specjalistów skupionych wokół czasopisma „The Economist”.

Część 1. pt. Światowe rankingi zawiera dane statystyczne, obejmujące 170 państw. Zamieszcza informacje liczbowe dotyczące ludności, gospodarki, przemysłu, handlu, rolnictwa, transportu, turystyki, edukacji, kultury, przestępczości, środowiska naturalnego.

Część 2. to prezentacja liczbowa 63 rozwiniętych gospodarczo państw świata.

14. TILLY Charles

Rewolucje europejskie 1492–1992 / Charles Tilly; przekł. [z ang.] Elżbieta Żelazna. — Warszawa : Krąg : Volumen, 1997. — 339 s. — (Tworzenie Europy). — Bibliogr.

Publikacja ta należy do międzynarodowej serii „Tworzenie Europy”, mającej na celu prezentację procesu powstawania nowoczesnej Europy.

Pierwszy rozdział poświęcono samej istocie rewolucji oraz wyjaśnieniu pojęć: przewrót, sytuacja i przełom rewolucyjny. W dalszej części omówiono rewolucje i wojny domowe w Niderlandach, na Wyspach Brytyjskich, we Francji, w Rosji i państwach ościennych.

Pracę zamyka indeks nazwisk i nazw geograficznych.

15. VESEY Godfrey, FOULKES Paul

Filozofia : słownik encyklopedyczny / Godfrey Vesey, Paul Foulkes ; [tł. z ang. Marcin Iwanicki i in.]. — Warszawa : RTW, 1997. — XI, 369 s.

Słownik jest prezentacją szkół, poglądów i pojęć filozoficznych oraz sylwetek filozofów. Cechuje go autorski charakter opracowania haseł i koncentracja ich wokół filozofii angielskiej. Hasła dotyczące filozofów polskich, francuskich i niemieckich traktowane są jako dodatkowe i opracowane zostały przez autorów polskich.

16. YOUNGSON Robert M.

Medycyna : słownik encyklopedyczny / Robert M. Youngson ; [tł. z ang.] Wojciech Grzybowski, Andrzej Grzybowski. — Warszawa : Wydaw. RTW, 1997. — X, 620 s. : rys.

Słownik zawiera podstawowe terminy z zakresu medycyny, farmakologii, wirusologii, psychiatrii i stomatologii. Podano tu również definicje zespołów chorobowych i schorzeń oraz nazwy współcześnie stosowanych leków i preparatów. Publikację uzupełniają schematy wewnętrznej budowy człowieka.

Beata Rudzka-Florczuk

Nowe książki o Warmii i Mazurach

1. ACHREMCZYK Stanisław

Historia Warmii i Mazur / Stanisław Achremczyk. — [Wyd. 2 poszerz.]. — Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1997. — 303 s., [7] s. tabl., mapy ; 24 cm. — (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie ; nr 166). — Bibliogr.

2. ACHREMCZYK Stanisław, PRUSIŃSKI Tadeusz

Fabryka marzeń / Stanisław Achremczyk, Tadeusz Prusiński ; red. Jolanta Sacewicz, oprac. graf. Tadeusz Burniewicz. — Olsztyn : Stomil-Olsztyn S.A., 1997. — 71, [1] s. : il. ; 29 cm. — Tyt. okł.: Fabryka marzeń : 30 lat Fabryka Opon „Stomil” w Olsztynie.

3. BAIGENT Michael, LEIGH Richard

Tajne Niemcy : Claus von Stauffenberg i jego mistyczna krucjata przeciw Hitlerowi / Michael Baigent, Richard Leigh ; z ang. przełożył Robert Sudół. — Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1997. — 302 s., [24] s. tabl. ; 20 cm
Dot. spisku Clausa von Stauffenberga oraz zamachu bombowego w Gierłozy.

4. BAŁDOWSKI Jan

Warmia i Mazury z Kaliningradem / Jan Bałdowski ; pod red. Marioli Malerek. — Piechowice : „Laumann-Polska”, cop. 1997. — 282 s., [1] k. mapa złoż. : fot. kolor., pl. ; 19 cm. — (Przewodnik Wydawnictwa Laumann). — Bibliogr. — Indeks

5. BAŁDOWSKI Jan

Warmia, Mazury, Suwalszczyzna : przewodnik / Jan Bałdowski. — Wyd. 2. — Warszawa : „Sport i Turystyka” : „Muza”, 1997. — 382, [2] s., [16] s. fot. kolor. : mapy, pl., rys. ; 22 cm. — (Przewodniki po Regionach ; 3). — Bibliogr. — Indeks

6. BEDNARSKI Zenobiusz M.

Lekarze Warmii i Mazur 1945–1995 : słownik biograficzny / Zenobiusz M. Bednarski ; Polskie Towarzystwo Lekarskie Oddział w Olsztynie. Okręgowa Warmińsko-Mazurska Izba Lekarska. — Olsztyn : PTL : OWMIL, 1997. — 228 s. ; 24 cm. — (Rocznik Medyczny ; t. 5, vol. 1)

7. BOŁDAK-JANOWSKA Tamara

Opowiadania naiwne / Tamara Bołdak-Janowska. — Olsztyn : Wspólnota Kulturowa „Borussia”, 1997. — 184 s. ; 19 cm. — (Biblioteka „Borussii”)

8. CHŁOSTA Jan

Ludzie godni pamięci : warmińsko-mazurscy patroni olsztyńskich ulic / Jan Chłosta. — Olsztyn : „Książnica Polska”, 1997. — 187, [1] s. ; 21 cm. — Bibliogr.

9. CHŁOSTA Jan

Warmia i Mazury w literaturze polskiej i niemieckiej w latach 1945–1995 : (przewodnik monograficzny) / Jan Chłosta. — Olsztyn : OBN, 1997. — 165, [1] s. ; 24 cm. — (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; nr 170). — Bibliogr. — Zsfassung

10. DROZD Roman

Droga na zachód : osadnictwo ludności ukraińskiej na ziemiach zachodnich i północnych Polski w ramach akcji „Wisła” / Roman Drozd. — Warszawa : „Tyrsa”, 1997. — 189 s. ; 21 cm. — Bibliogr.

11. DZIERŻEK

Wycieczka kolarza na Mazury : (z notatek podróżnych) / Dzierżek (Dzierżawski Stanisław) [pseud.] ; tekst. oprac., wstępem i koment. opatrzył Zbigniew Anculewicz. — [Wyd. 2]. — Olsztyn : Janusz Hochleitner, 1997. — 80 s. ; 17 cm. — Nazwa aut. : Karol Bahrke. — Zsfassung

12. GERSS Marcin

O Napoleonie, nieszczęśliwej wojnie, dziejach europejskich i pruskich / Marcin Gerss ; wstęp i oprac. Grzegorz Jasiński. — Olsztyn : OBN, 1997. — 243, [3] s. : il., 1 mapa, portr. ; 24 cm. — (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie ; nr 162). — Bibliogr. — Indeksy

13. JASZCZUK Paweł

Honolulu / Paweł Jaszczuk. — Olsztyn : „Decora”, 1997. — 152 s. ; 19 cm.

Powieść, akcja dzieje się w Olsztynie.

14. ŁĘGA Władysław

Cienie i blaski lat szkolnych : wspomnienia Polaka z Prus Wschodnich / Władysław Łęga ; oprac. przygot. do dr. i wstępem poprzedził Jan Walkusz. — Wejherowo : Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej : przy udziale Muzeum w Grudziądzu, 1997. — 218 s. : fot., 1 portr. ; 21 cm

15. MAZURY : przewodnik dla aktywnych / zespół aut. Marek Anszczak [et al.]. — Warszawa : GeoCenter, 1997. — 226 s. : il., fot., mapy, rys. ; 25 cm
Przewodnik turystyczny.
16. MUZYKA Wojciech
Z badań nad kulturą Warmii i Mazur / Wojciech Muzyka. — Olsztyn : Pracownia Badań Społecznych, 1996. — 125 s., tab. ; 21 cm. — Bibliogr.
17. NICHTHAUSER Artur
Mój kochany Olsztyn czyli opowieści przy kufelku / Artur Nichthausen. — Olsztyn, 1997
18. OKULICZ-KOZARYN Łucja
Dzieje Prusów / Łucja Okulicz-Kozaryn ; Fundacja Na Rzecz Nauki Polskiej. — Wrocław : FNP : „Leopoldinum”, 1997. — 530, [4] s., [7] k. tabl. złoż. : il., 1 faks., fot., mapy, pl., rys. ; 21 cm. — (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Seria Humanistyczna). — Na okł. skrócona nazwa serii: Monografie FNP. — Bibliogr. — Indeks. — Summ.
19. PASŁĘK : z dziejów miasta i okolic / [red. nauk. Józef Włodarski]. — Pasłęk : Zarząd Miasta i Gminy, [1997]. — 708 s., [1] k. tabl. złoż. : faks., fot., 2 mapy, 2 pl., portr. ; 24 cm. — Bibliogr. — Indeks
20. PIZUŃSKI Paweł
Poczet wielkich mistrzów krzyżackich / Paweł Pizuński. — Gdańsk : „Marp-ress”, 1997. — 141, [2] s. : 2 mapy, portr. ; 21 cm. — Bibliogr.
21. PLIT Florian
Warmia, Mazury, Podlasie / Florian Plit. — Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1997. — 85, [2] s. : fot. kolor., mapy, rys., wykr. ; 24 cm. — (Regiony Polski). — Bibliogr.
22. POLSKA opinia publiczna wobec Prus Wschodnich w XIX i XX wieku / pod red. Norberta Kasparka, Andrzeja Staniszewskiego. — Olsztyn : Wydawnictwa WSP, 1997. — 132 s. ; 24 cm. — (Studia i Materiały / Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie ; 111. Historia)

23. PÓŁ wieku polskiej państwowej służby archiwalnej na ziemiach zachodnich i północnych : materiały z sesji naukowej zorg. 10 października 1995 r. w Szczecinie / pod red. Kazimierza Kozłowskiego ; Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. — Warszawa : NDAP ; Szczecin : „Dokument”, 1997. — 205, [3] s., [6] k. tabl. : fot., portr., err. ; 21 cm. — Tekst część. równol. pol.-niem.

24. PÓŁTURZYCKI Józef

Klęska Grunwaldu na lekcji / [Józef Półturzycki]. — Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, cop. 1997. — 99 s., [2] k. tabl. : mapa, 3 rys. ; 21 cm. — Bibliogr.

25. RAPORT o stanie środowiska województwa olsztyńskiego w latach 1995–1996 : praca zbiorowa / pod red. Stanisława Pietrzaka ; [oprac. Wiesław Affanas i in.] ; Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie. — Olsztyn : PIOŚ, 1997. — 159 s., [4] s. tabl. kolor. : fot., mapy, wykry. ; 24 cm. — (Biblioteka Monitoringu Środowiska). — Bibliogr.

26. SIKORSKI Jerzy

Prywatne życie Mikołaja Kopernika / Jerzy Sikorski. — Wyd. 3 [właśc. 4] przejrzone i uzup. — Warszawa : Prószyński i S-ka, 1997. — 310 s., [16] s. tabl. : faks., fot., portr. ; 20 cm. — (Na Ścieżkach Nauki). — Uwagi bibliogr.

27. SZATRAWSKI Krzysztof Dariusz

Tak cicho śpiewa północ : [poezje] / Krzysztof D[ariusz] Szatrawski. — Olsztyn : Polskie Towarzystwo Czytelnicze, 1997. — 64 s. ; 21 cm

28. TURKOWSKI Leonard

Krzyż na rozdrożu : [poezje] / Leonard Turkowski ; [wiersze wybrali Józef Jacek Rojek i Marek Turkowski]. — Olsztyn : „MG”, 1997. — 80 s. : 1 portr. ; 23 cm

29. WAKAR Andrzej

Olsztyn : dzieje miasta / Andrzej Wakar. — [Olsztyn] : „Radio Wa-Ma”, [1997]. — 367, [1] s., [5] k. tabl. złoż. : faks., fot., mapy, portr. ; 25 cm + Olsztyn: pl. miasta : 5 k. 47×56 cm. — Bibliogr. — Indeksy. — Rés., Summ., Zsfassung

30. WOKÓŁ niemieckiego dziedzictwa kulturowego na Ziemiach Zachodnich i Północnych : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Mazura. — Poznań : Instytut Zachodni, 1997. — [6], XXVI, 589 s., [14] s. tabl. : il., faks., fot., wykry. ; 24 cm. — (Ziemie Zachodnie — Studia i Materiały ; nr 18)

31. ZDUNIAK Jan
Wilczy Szaniec : przewodnik po byłej kwaterze Hitlera / Jan Zduniak. — Olsztyn : „Energopol-Trade-Poligrafia”, [1997]. — 15, [1] s. : fot., 1 mapa, 2 pl., portr., 1 rys. kolor. ; 23 cm
32. ZDUNIAK Jan, ZIEGLER Klaus-Jürgen
Wilczy Szaniec i inne kwatery wojenne Hitlera / Jan Zduniak, Klaus-Jürgen Ziegler. — Olsztyn : „Energopol-Trade-Poligrafia”, cop. 1997. — 64 s., [1] k. tabl. złoż. : fot. (w tym kolor.), 2 pl., portr., 2 rys. ; 20 cm. — Bibliogr.
33. ZIEMIE Zachodnie i Północne Polski w półwieczu 1945–1995 / [red. Rajmund Rybiński] ; Klub Współczesnej Myśli Politycznej w Gdańsku. — Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, cop. 1997. — 132 s. : 2 mapy ; 24 cm. — Bibliogr.
Materiały z konferencji naukowej na Uniwersytecie Gdańskim, 9 maja 1995 r.
34. ŻYCIE codzienne na dawnych ziemiach pruskich : materiały z sesji naukowej Olsztynek 10 października 1996 r. / [aut. Alojzy Szorc i in.]. — Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1997. — 126 s. ; 24 cm. — (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie ; nr 165). — Stanowi cz. 1 cyklu: Życie codzienne

VII. KALENDARIUM ROCZNIC 1998

W Poradniku Bibliotekarza (1997 nr 12 s. 32–35) ukazało się *Kalendarium rocznic literackich* w opracowaniu Beaty Jarosińskiej z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy. Poniższe kalendarium jest rodzajem uzupełnienia, zawiera bowiem wybór rocznic pozaliterackich.

1 stycznia. 45. rocznica śmierci (1953) Ludomira Różyckiego, kompozytora (ur. 6 XI 1884).

1 stycznia. 5. rocznica (1993) rozpadu Czechosłowacji, zgodnie z ustaleniami podjętymi w 1992 r. powstają odrębne państwa — Republika Czeska i Republika Słowacka.

6 stycznia. 5. rocznica śmierci (1993) Johna Gillespie (Dizzy), najśłynniejszego trębacza w dziejach jazzu (ur. 21 X 1917).

8 stycznia. 80. rocznica (1918) ogłoszenia przez prezydenta USA T. Wilsona 14-punktowego programu pokojowego. Punkt 13 dotyczył niepodległości Polski.

9 stycznia. 90. rocznica śmierci (1908) Wilhelma Buscha, niemieckiego rysownika (ur. 15 IV 1832).

14 stycznia. 90. rocznica urodzin (1908) Pawła Jaśka, nauczyciela, działacza oświatowego na Warmii, bibliotekarza (zm. 14 VI 1982).

15 stycznia. 80. rocznica śmierci (1918) Wojciecha Kętrzyńskiego, historyka, etnografa (ur. 11 VII 1838).

17 stycznia. 80. rocznica urodzin (1918) Heleny Marusarzówny, mistrzyni Polski w konkurencjach alpejskich (zm. 1941).

- 18 stycznia.** 55. rocznica (1943) przełamania blokady Leningradu.
- 20 stycznia.** 5. rocznica śmierci (1993) Audrey Hepburn, amerykańskiej aktorki (ur. 9 XI 1906).
- 23 stycznia.** 205. rocznica drugiego rozbioru Polski.
- 25 stycznia.** 85. rocznica urodzin (1913) Witolda Lutosławskiego, kompozytora i dyrygenta (zm. 7 II 1994).
- 25 stycznia.** 60. rocznica urodzin (1938) Włodzimierza Wysockiego, radzieckiego piosenkarza i aktora (zm. 25 VII 1980).
- 2 lutego.** 55. rocznica (1943) kapitulacji wojsk niemieckich pod Stalingradem.
- 3 lutego.** 530. rocznica śmierci (1468) Johanna Gutenberga, mogunckiego mincerza i wynalazcy druku (ur. ok. 1399).
- 10 lutego.** 75. rocznica śmierci (1923) Wilhelma Conrada Roentgena, fizyka niemieckiego (ur. 27 III 1845).
- 19 lutego.** 525. rocznica urodzin (1473) Mikołaja Kopernika, astronoma (zm. 24 V 1543).
- 20 lutego.** 5. rocznica śmierci (1993) Mariana Bublewicza, kierowcy rajdowego (ur. 25 VIII 1950).
- 1 marca.** 60. rocznica śmierci (1938) Władysława Grabskiego, polityka i działacza gospodarczego (ur. 7 VII 1874).
- 5 marca.** 45. rocznica śmierci (1953) Józefa Stalina (właśc. Józef Wisarionowicz Dżugaszwili) (ur. 21 XII 1879).
- 5 marca.** 45. rocznica śmierci (1953) Sergiusza Prokofiewa, kompozytora rosyjskiego (ur. 23 IV 1891).
- 8 marca.** 30. rocznica (1968) wydarzeń marcowych w Polsce, zapoczątkowanych wiecem na terenie Uniwersytetu Warszawskiego.

14 marca. 120. rocznica urodzin (1879) Alberta Einsteina, fizyka amerykańskiego (zm. 18 IV 1955).

18 marca. 100. rocznica urodzin (1898) Karola Małka, nauczyciela, działacza mazurskiego, pisarza, publicysty (zm. 28 VIII 1965).

20 marca. 65. rocznica (1933) utworzenia w Dachau pierwszego nazistowskiego obozu koncentracyjnego.

25 marca. 80. rocznica śmierci (1918) Claude'a Debussy, kompozytora francuskiego (ur. 22 VIII 1862).

26 marca. 90. rocznica (1908) oficjalnego otwarcia elektrycznej linii tramwajowej w Warszawie.

26 marca. 75. rocznica śmierci (1923) Sarah Bernhardt (właśc. Henriette Rosine Bernard), francuskiej aktorki teatralnej (ur. 22 X 1844).

26 marca. 55. rocznica (1943) akcji pod Arsenałem — odbicia z rąk gestapo Jana Bytnara ps. „Rudy”.

27 marca. 30. rocznica śmierci (1968) Jurija Gagarina, pierwszego kosmonauty (ur. 9 III 1934).

4 kwietnia. 36. rocznica śmierci (1968) Martina Luthera Kinga, przywódcy antyrasistowskiego ruchu w USA (ur. 15 I 1929).

5 kwietnia. 90. rocznica urodzin (1908) Herberta von Karajana, dyrygenta austriackiego (zm. 16 VII 1989).

8 kwietnia. 25. rocznica śmierci (1973) Pablo Picasso, malarza hiszpańskiego (ur. 25 X 1881).

12 kwietnia. 35. rocznica śmierci (1963) Kazimierza Ajdukiewicza, filozofa, logika (ur. 12 XII 1890).

13 kwietnia. 100. rocznica urodzin (1898) Mai Berezowskiej, malarki, graficzki (zm. 31 V 1978).

19 kwietnia. 55. rocznica (1943) wybuchu powstania w getcie warszawskim.

25 kwietnia. 80. rocznica urodzin (1918) Elli Fitzgerald, śpiewaczki jazzowej (zm. 15 VI 1996).

5 maja. 85. rocznica urodzin (1913) Grażyny Bacewicz, skrzypaczki (zm. 17 I 1969).

5 maja. 60. rocznica urodzin (1938) Jerzego Skolimowskiego, reżysera filmowego.

8 maja. 95. rocznica śmierci (1903) Paula Gauguina, malarza francuskiego (ur. 7 VI 1848).

14 maja. 70. rocznica urodzin (1928) Władysława Hasióra, rzeźbiarza.

24 maja. 455. rocznica śmierci (1543) Mikołaja Kopernika, astronoma (ur. 19 II 1473).

29 maja. 545. rocznica upadku Konstantynopola i Cesarstwa Bizantyjskiego.

6 czerwca. 95. rocznica urodzin (1903) Arama Chaczaturiana, kompozytora radzieckiego (zm. 1 V 1978).

10 czerwca. 45. rocznica śmierci (1953) Grzegorza Fitelberga, dyrygenta, kompozytora, propagatora muzyki polskiej (ur. 18 X 1879).

14 czerwca. 95. rocznica śmierci (1903) Jana Karłowicza, językoznawcy, etnografa, muzykologa (ur. 28 V 1836).

15 czerwca. 155. rocznica urodzin (1843) Edvarda Hagerupa Griega, kompozytora norweskiego (zm. 4 IX 1907).

19 czerwca. 375. rocznica urodzin (1623) Blaise'a Pascala, francuskiego matematyka, fizyka, pisarza i filozofa (zm. 19 VIII 1662).

21 czerwca. 90. rocznica śmierci (1908) Nikołaja Rimski-Korsakowa, rosyjskiego kompozytora (ur. 18 III 1844).

30 czerwca. 90. rocznica (1908) upadku w Syberii Wschodniej olbrzymiego meteorytu, zwanego tunguskim.

30 czerwca. 55. rocznica (1943) aresztowania dowódcy AK gen. Stefana „Grotą” Roweckiego (ur. 25 IV 1895).

4 lipca. 55. rocznica śmierci (1943) gen. Władysława Sikorskiego w katastrofie pod Gibraltarem (ur. 20 V 1881).

5 lipca–23 sierpnia. 55. rocznica (1943) bitwy pod Kurskiem.

12 lipca. 90. rocznica urodzin (1908) Eryka Lipińskiego, grafika, karykaturzysty (zm. 27 IX 1991).

12 lipca. 30. rocznica śmierci (1968) Ady Sari (właśc. Jadwiga Szajer), polskiej śpiewaczki operowej (ur. 29 IV 1886).

17 lipca. 80. rocznica śmierci (1918) cara Mikołaja II, zastrzelonego wraz z całą rodziną w Jekaterynburgu (ur. 18 V 1868).

29 lipca. 15. rocznica śmierci (1983) Luisa Bunuella, hiszpańskiego reżysera (ur. 22 II 1900).

3 sierpnia. 225. rocznica śmierci (1773) Stanisława Konarskiego, pisarza politycznego, pedagoga, reformatora szkolnictwa, poety (ur. 30 IX 1700).

6 sierpnia. 70. rocznica urodzin (1928) Andy Warhola, amerykańskiego malarza (zm. 22 II 1987).

16 sierpnia. 90. rocznica urodzin (1908) Bronisława Czecha, narciarza, olimpijczyka (zm. 4 VI 1944).

18 sierpnia. 80. rocznica urodzin (1918) Klemensa Oleksika, pisarza (zm. 28 VIII 1992).

19 sierpnia. 15. rocznica śmierci (1983) Zofii Mrozowskiej, aktorki, pedagoga (ur. 24 VIII 1922).

21 sierpnia. 30. rocznica (1968) wkroczenia wojsk ZSRR, Polski, Węgier, Bułgarii i NRD do Czechosłowacji (koniec „praskiej wiosny”).

12 września. 315. rocznica (1683) odsieczy Wiednia.

27 września. 465. rocznica śmierci (1533) Stefana Batorego, od 1576 r. króla Polski (zm. 12 XII 1586).

27 września. 125. rocznica urodzin (1873) Michała Lengowskiego, działacza warmińskiego, poety ludowego i zbieracza folkloru (zm. 2 II 1967).

27 września. 140. rocznica urodzin (1858) Michała Kajki, poety ludowego, działacza mazurskiego (zm. 22 IX 1940).

30 września. 90. rocznica śmierci (1908) Karola Estreichera, bibliografa, historyka literatury, publicysty (ur. 22 XI 1827).

2 października. 60. rocznica (1938) wkroczenia wojsk polskich na Śląsk Cieszyński (Zaolzie).

5 października. 285. rocznica urodzin (1713) Denisa Diderota, francuskiego pisarza i filozofa, współtwórcy Wielkiej Encyklopedii Francuskiej (zm. 30 VII 1784).

6 października. 125. rocznica śmierci (1873) Pawła Edmunda Strzeleckiego, podróżnika, geologa, badacza Australii (ur. 20 VII 1797).

10 października. 185. rocznica urodzin (1813) Giuseppe Verdiego, kompozytora włoskiego (zm. 27 I 1901).

11 października. 35. rocznica śmierci (1963) Edith Piaf (właśc. Giovanna Gassion), piosenkarki francuskiej (ur. 19 XII 1915).

12/13 października. 55. rocznica (1943) bitwy pod Lenino.

16 października. 20. rocznica (1978) wyboru na papieża Karola Wojtyły (Jana Pawła II).

16–19 października. 185. rocznica (1813) bitwy pod Lipskiem (kampania napoleońska).

19 października. 185. rocznica śmierci (1813) księcia Józefa Poniatowskiego w bitwie pod Lipskiem (ur. 7 V 1763).

20 października. 265. rocznica urodzin (1733) Adama Naruszewicza, historyka, działacza politycznego, poety (zm. 6 VII 1796).

21 października. 165. rocznica urodzin (1833) Alfreda Nobla, szwedzkiego chemika i przemysłowca, fundatora nagrody (zm. 10 XII 1896).

22 października. 50. rocznica śmierci (1948) Augusta Hlonda, kardynała, prymasa Polski (ur. 5 VII 1881).

25 października. 160. rocznica urodzin (1838) Georges'a Bizeta, kompozytora francuskiego (zm. 3 VI 1875).

27 października. 65. rocznica urodzin (1933) Andrzeja Czeczota, grafika.

29 października. 5. rocznica śmierci (1993) Stanisława Marusarza, słynnego polskiego narciarza (ur. 18 VI 1913).

31 października. 5. rocznica śmierci (1993) Federico Felliniego, włoskiego reżysera (ur. 1921).

1 listopada. 105. rocznica śmierci (1893) Jana Matejki, malarza (ur. 24 VI 1838).

6 listopada. 105. rocznica śmierci (1893) Piotra Czajkowskiego, kompozytora rosyjskiego (ur. 7 V 1840).

10 listopada. 515. rocznica urodzin (1483) Marcina Lutra, niemieckiego teologa, przywódcy reformacji w 1517 r. (zm. 18 II 1546).

10 listopada. 505. rocznica urodzin (1493) Paracelsusa (właśc. Theopras-tus Bombastus von Hohenheim), niemieckiego lekarza, chemika, filozofa, prekursora nowożytnej medycyny (zm. 24 IX 1541).

10/11 listopada. 325. rocznica (1673) bitwy pod Chocimiem. (Wojska koronne pod dowództwem J. Sobieskiego rozgromiły armię turecką).

11 listopada. 80. rocznica (1918) podpisania w Compiegne zawieszenia broni między państwami koalicji a Niemcami; zakończenie I wojny światowej.

12 listopada. 20. rocznica śmierci (1978) Tadeusza Fijewskiego, aktora (ur. 14 VII 1911).

22 listopada. 35. rocznica śmierci (1963) Johna Fitzgeralda Kennedy'ego, prezydenta USA zastrzelonego w Dallas (ur. 29 IV 1917).

23 listopada. 65. rocznica urodzin (1933) Krzysztofa Pendereckiego, kompozytora.

28 listopada–1 grudnia. 55. rocznica (1943) konferencji przywódców koalicji antyhitlerowskiej — szefów rządów USA, Wielkiej Brytanii i ZSRR w Teheranie.

28 listopada. 90. rocznica urodzin (1908) Cloude'a Levi-Straussa, filozofa, etnologa.

2 grudnia. 75. rocznica urodzin (1923) Marii Callas (właśc. M. Kalajeropulo), włoskiej śpiewaczki (zm. 16 IX 1977).

8 grudnia. 95. rocznica śmierci (1903) Herberta Spencera, brytyjskiego filozofa i socjologa (ur. 27 IV 1820).

10 grudnia. 50. rocznica (1948) przyjęcia na sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ Deklaracji Praw Człowieka.

11 grudnia. 155. rocznica urodzin (1843) Roberta Kocha, niemieckiego lekarza, bakteriologa, odkrywcy prądka gruźlicy i przecinkowca cholery (zm. 27 V 1910).

11 grudnia. 80. rocznica urodzin (1918) Aleksandra Sołżenicyna, pisarza rosyjskiego.

12 grudnia. 135. rocznica urodzin (1863) Edwarda Muncha, malarza i grafika norweskiego (zm. 23 I 1944).

18 grudnia. 30. rocznica śmierci (1968) Stanisława Pigonia, historyka literatury, pisarza (ur. 27 IX 1885).

24 grudnia. 115. rocznica urodzin (1883) Stefana Jaracza, aktora, reżysera teatralnego (zm. 11 VIII 1945).

27 grudnia. 85. rocznica urodzin (1913) Szczepana Aleksandra Pieniążka, biologa, organizatora sadownictwa w Polsce.

27 grudnia. 80. rocznica (1918) wybuchu powstania wielkopolskiego.

Oprac. *Beata Rudzka-Florczuk*

VIII. KALENDARIUM Z ŻYCIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

LIPIEC

2.07. W siedzibie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie przy ul. 1 Maja 5 odbyła się **promocja Państwowego Instytutu Wydawniczego**. W spotkaniu uczestniczyli **Tadeusz Nowakowski** redaktor naczelny wydawnictwa oraz **Jan Tomkowski** autor wydanych przez PIW książek „Literatura Powszechna” i „Dzieje myśli”. Oprócz zapoznania się z najnowszą ofertą wydawnictwa, uczestnicy spotkania mogli zakupić wiele cennych pozycji na towarzyszącym imprezie kiermaszu książek zorganizowanym przez Oddział Hurtowego Zaopatrzenia w Książki WBP.

SIERPIEŃ

21.08. Na emeryturę odeszła **Władysława Olszewska**, długoletni kierownik Oddziału Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej WBP. Nowym kierownikiem została **Jolanta Tanajewska-Równiak** — absolwentka kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie.

WRZESIEŃ

3.09. Członkowie Oddziału Olsztyńskiego Polskiego Towarzystwa Czytelniczego działającego przy WBP spotkali się z kandydatem na senatora **dr. Stanisławem Niepsujem** — członkiem Towarzystwa.

5.09. W sali konferencyjnej WBP przy ul. 1 Maja 5 odbyło się kolejne szkolenie dla dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych województwa olsztyńskiego. Gościem na spotkaniu był **poseł Jan Budkiewicz**, który omówił nowe regulacje prawne w zakresie kultury podjęte przez Sejm upływającej kadencji. Ponadto przedstawiono projekt wstępny komputeryzacji biblioteki oraz przeprowadzono praktyczne ćwiczenia wyszukiwania w systemie komputerowym MAK.

6.09. W Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie zorganizowano **III Sejmik Regionalny „Regionalizm – tradycja – problemy współczesności”**, którego współorganizatorem była Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie. Sejmikowi towarzyszyła przygotowana przez WBP wystawa publikacji wydawnictwa „Pojezierze”, które znajdują się w zbiorach WBP.

15–19.09. Dni Olsztyna w Halland (Szwecja). W skład delegacji przebywającej w Szwecji weszli przedstawiciele instytucji kulturalnych z województwa olsztyńskiego m.in. dyrektor **WBP Roman Ławrynowicz**, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Jonkowie — **Józef Szkandera** i dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Lubawie — **Maciej Radtke**. W strukturze dwóch ostatnio wymienionych instytucji działają także biblioteki publiczne.

10–14.09. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Przemyśle zorganizowała ogólnopolską konferencję pod hasłem „Biblioteki publiczne w dobie transformacji ustrojowej”, na której referat wygłosił dyrektor WBP w Olsztynie **Roman Ławrynowicz**.

29.09–1.10. Dyrektorzy wojewódzkich bibliotek publicznych spotkali się na konferencji nt. „Współpraca bibliotek publicznych z zagranicą” połączonej z jubileuszem 50-lecia działalności zielonogórskiej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Norwida. W spotkaniu uczestniczyła kierownik **Wiesława Borkowska-Nichthaus** (Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP).

PAŹDZIERNIK

7–9.10. Kierownicy działów WBP w Olsztynie przebywali na wyjeździe studyjnym w WBP w Wałbrzychu, Krakowie i Jeleniej Górze. Celem wyjazdu było zapoznanie się z funkcjonowaniem sieci bibliotek publicznych w tych województwach.

24.10. Jubileusz 50-lecia działalności **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bartoszycach**. Uroczystości towarzyszyła wystawa malarstwa plastyków olsztyńskich. W czasie uroczystości **Krystyna Łunio** (dyrektor MBP w Bartoszycach) mówiła o pięćdziesięcioletniej działalności bartoszyckich bibliotek, **Roman Ławrynowicz** (dyrektor WBP) o dorobku bibliotek na Warmii i Mazurach. Gratulacje władz, nagrody pracownikom i kserograf MBP przekazał z-ca Burmistrza **Jan Kozłowski**. W części artystycznej wystąpiła grupa autorów Teatru Stefana Jaracza „WANNA”.

24–25.10. Obchody 50-lecia **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczytnie**, połączone z inauguracją Roku Kulturalnego 1997/98. Podczas uroczystego

otwarcia obchodów m.in. przemawiał Burmistrz miasta Szczytna Andrzej Kijewski, dzieje MBP w Szczytnie przedstawiła dyrektor Jadwiga Pijanowska, wręczono nagrody i wyróżnienia oraz otwarto wystawę „50 lat MBP w Szczytnie”. W drugim dniu z wykładem pt. „Marketing w bibliotece” wystąpił prof. Radosław Cybulski (Uniwersytet Warszawski).

LISTOPAD

5.11. W sali konferencyjnej WBP odbyło się szkolenie dla kierowników gminnych bibliotek publicznych. Głównym tematem były problemy dotyczące gromadzenia zbiorów oraz podstawowej dokumentacji w bibliotece.

GRUDZIEŃ

3.12. W sali konferencyjnej WBP członkowie Olsztyńskiego Oddziału PTCz uczestniczyli w spotkaniu z pisarzem **Andrzejem Stojowskim** autorem książki „W rękę Boga” stanowiącej kontynuację „Trylogii” H. Sienkiewicza.

4.12. Dokonano oficjalnego otwarcia nowej siedziby **Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Kętrzynie**. Placówka zyskała funkcjonalny, odpowiadający potrzebom czytelników lokal. Najwyższe uznanie należy się władzom lokalnym, za dbałość o jakość dostępu mieszkańców do ważnej dziedziny kultury (szersze omówienie w „Materiałach nadesłanych”).

10.12. Oddział Olsztyński Polskiego Towarzystwa Czytelniczego działający przy WBP zorganizował promocję kolejnego wydanego własnym nakładem tomiku poetyckiego. Tym razem jest to tomik pt. „Jak cicho śpiewa północ” **Krzysztofa D. Szatraskiego**.

17.12. W WBP odbyło się kolejne seminarium szkoleniowe dla dyrektorów (kierowników) bibliotek miejskich i miejsko-gminnych. Na spotkaniu dyrektor **Roman Ławrynowicz** przedstawił zadania bibliotek publicznych wynikające ze starań Polski o przystąpienie do Unii Europejskiej. Gościem na szkoleniu był **Marek Tobera**, redaktor naczelny „Notesu Wydawniczego”, który przybliżył zebranym problem prasowej informacji o książce.

31.12. Remont Starego Ratusza w części północno-zachodniej wszedł w etap prac wykończeniowych. Kłopotów innych, poza brakiem pieniędzy nie ma.

IX. MATERIAŁY NADEŚLANE

Nowy lokal Miejsko-Gminnej Biblioteki w Korszach

W kwietniu 1997 r. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Korszach po wieloletnich staraniach dzięki władzom miasta uzyskała nową siedzibę. Jest to budynek specjalnie adaptowany do celów bibliotecznych, widny, przestrzenny, wyposażony w nowy sprzęt: regały biblioteczne, stoliki do czytelników, katalogi, biurka, lamy biblioteczne, szatnie dla czytelników, krzesła, szatnie dla pracowników.

Adaptacja budynku po byłej przychodni zdrowia rozpoczęła się w kwietniu 1996 r. i trwała do maja 1997 r. (wewnątrz budynku). Od maja kontynuowano prace na zewnątrz, przed budynkiem, związane z wyłożeniem placu polbrukiem.

W tej chwili pozostał do wykonania parking.

4 grudnia 1997 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowego lokalu. Część oficjalna rozpoczęła się w sali narad Urzędu Miasta w Korszach. Z zaproszonych gości przybyli: Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej Roman Ławrynowicz, kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego WBP Wiesława Borkowska-Nichthaus, Dyrektor Wydziału Kultury Turystyki i Sportu Urzędu Wojewódzkiego — Witold Hiller, Dyrektor MBP w Kętrzynie Jadwiga Humieńczuk, Krystyna Guba pracownik Działu Gromadzenia i Opracowania Księgozbioru w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kętrzynie oraz przedstawicielka „Gazety Kętrzyńskiej” Wioletta Romanowska. Miejscowe władze reprezentowali: Burmistrz Korsz Jerzy Skórko, zastępca Burmistrza Adam Zadłużny, Przewodniczący Rady Marian Karusewicz.

Obecni byli również Ksiądz Dziekan Janusz Budyna oraz kierownik robót adaptacyjnych, Zdzisław Kuśpiel. Role gospodarzy pełnili Burmistrz oraz kierownik Miejsko-Gminnej Biblioteki Jadwiga Hajduk.

Burmistrz Miasta krótko i treściwie zreferował przebieg prac oraz koszty adaptacji budynku na potrzeby biblioteki. Kierowniczką biblioteki przedstawiła działalność bibliotek gminy Korsze, a w szczególności Miejsko-Gminnej Biblioteki w Korszach.

Po tym krótkim wstępie nastąpiły gratulacje i życzenia skierowane do kier.

MGBP Jadwigi Hajduk oraz pracowników biblioteki. Były też kwiaty, upominki, na ręce Kierownika biblioteki Dyrektor WBP złożył list gratulacyjny od Dyrekcji i pracowników.

Po krótkiej dyskusji wszyscy uczestnicy przeszli do nowego lokalu biblioteki, gdzie w obecności zaproszonych gości oraz pracowników biblioteki nastąpiło uroczyste przecięcie wstęgi. Dokonali tego w pierwszej kolejności Witold Hiller i Roman Ławrynowicz, a następnie Jadwiga Hajduk, Jerzy Skórko, Jadwiga Humieńczuk i ks. Janusz Budyna, który poświęcił wszystkie pomieszczenia biblioteki.

Strzeliły szampany, wzniesiono toast za pomyślność osób, które przyczyniły się do powstania nowego lokalu a także za pracowników biblioteki.

Kierowniczka biblioteki podziękowała swoim pracownikom za dobrą współpracę i pomoc w urzędzeniu wnętrza biblioteki.

Rozpoczęło się zwiedzanie poszczególnych pomieszczeń. Po części oficjalnej Burmistrz Miasta zaprosił gości na okolicznościowy obiad.

Biblioteka zyskując tak wspiane warunki lokalowe będzie mogła w pełni spełniać powierzone jej zadania oraz rozszerzać zakres swoich usług ugruntowując pozycje placówki potrzebnej i koniecznej.

Jadwiga Hajduk

Nowy lokal Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Korszach

NOTATKI

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

W tym czasie, jak wiadomo, w Warszawie odbył się I Zjazd
Krajowy Związku Literatów Polskich, który miał miejsce w dniach
15-17 października 1956 r.

NOTATKI

